

Bruxelles, 23.4.2018
COM(2018) 218 final

2018/0106 (COD)

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii

{SEC(2018) 198 final} - {SWD(2018) 116 final} - {SWD(2018) 117 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

Activități ilegale și practici abuzive pot apărea în orice organizație, publică sau privată, de mici sau mari dimensiuni. Acestea pot lua mai multe forme, cum ar fi corupția sau fraudă, greșeala profesională sau neglijența. Dacă nu sunt abordate, acestea pot avea uneori drept rezultat prejudicii grave aduse interesului public. Persoanele care lucrează pentru o organizație sau care sunt în contact cu aceasta în cadrul activităților lor profesionale sunt deseori primele care află despre existența unor astfel de activități și au, prin urmare, o poziție privilegiată pentru a-i informa pe cei care pot aborda problema.

Avertizorii, și anume persoanele care raportează (în cadrul organizației respective sau unei autorități externe) sau divulgă (publicului) informații privind un fapt ilegal obținute într-un context profesional, ajută la prevenirea prejudiciilor și la detectarea amenințării sau a prejudicierii interesului public care, în caz contrar, ar putea rămâne ascunse. Cu toate acestea, avertizorii sunt adesea descurajați să își raporteze preocupările de teama represaliilor. Din aceste motive, importanța de a asigura protecția eficace a avertizorilor în scopul apărării intereselor publice este recunoscută din ce în ce mai mult, atât la nivel european¹, cât și la nivel internațional².

Lipsa protecției eficace a avertizorilor ridică preocupări suplimentare privind efectele sale negative asupra libertății de exprimare și a libertății mass-mediei, care sunt consacrate la articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta”). Discuțiile din cadrul celui de Al doilea colocviu anual privind drepturile fundamentale pe tema „Pluralismul mediatic și democrația”, organizat de Comisie în noiembrie 2016, au subliniat că protecția avertizorilor ca sursă de informații pentru jurnaliști este esențială pentru ca jurnalismul de investigație să își îndeplinească rolul de „gardian”.³

Lipsa protecției eficace a avertizorilor poate afecta, de asemenea, asigurarea respectării legislației UE. Alături de alte mijloace pentru colectarea elementelor de probă⁴, avertizarea în interes public este un mijloc de a furniza sistemelor de asigurare a respectării legii de la nivel național și european informații care să ducă la detectarea, anchetarea și urmărirea penală efectivă a încălcărilor normelor Uniunii.

Protecția actuală a avertizorilor este fragmentată⁵ pe teritoriul UE. Absența protecției avertizorilor într-un stat membru poate avea un impact negativ asupra funcționării politicilor UE în statul membru respectiv, dar poate avea efecte de propagare și în alte state membre. La nivelul UE, protecția avertizorilor este prevăzută doar în anumite sectoare și cu variații⁶. Această fragmentare și aceste diferențe înseamnă că, în multe situații, avertizorii nu sunt

¹ A se vedea Recomandarea Consiliului Europei CM/Rec(2014)7 din 30 aprilie 2014 privind protecția avertizorilor; Rezoluția 2171(2017) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 27 iunie 2017.

² Standarde de protecție a avertizorilor sunt stabilite în instrumente și orientări internaționale, cum ar fi Convenția ONU din 2004 împotriva corupției, la care sunt părți toate statele membre, precum și UE; Planul de acțiune anticorupție al G20; raportul OCDE din martie 2016: „Committing to Effective Whistleblower Protection” (Angajamentul pentru o protecție eficace a avertizorilor).

³ http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-50/2016-fundamental-colloquium-conclusions_40602.pdf

⁴ Cum ar fi mecanismele de tratare a plângerilor și auditurile statutare.

⁵ Pentru mai multe informații, a se vedea rubrica „Subsidiaritatea”.

⁶ Pentru mai multe informații, a se vedea rubrica „Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat”.

protejați în mod adecvat împotriva represaliilor. Atunci când potențialii avertizori nu se simt în siguranță să prezinte informațiile pe care le dețin, consecința este subraportarea și ratarea unor oportunități de a preveni și a detecta încălcări ale dreptului Uniunii care pot aduce prejudicii grave interesului general.

Sondaje precum Eurobarometrul special din 2017 privind corupția⁷ oferă indicații privind amploarea subraportării de către avertizori: 81 % dintre europeni au indicat că nu au raportat actele de corupție cu care s-au confruntat sau la care au fost martori. 85 % dintre respondenții la consultarea publică din 2017 realizată de Comisie consideră că lucrătorii raportează foarte rar sau rar preocupările privind amenințarea sau prejudiciul adus interesului public din cauză că se tem de consecințe juridice și financiare⁸. Ilustrând efectele negative asupra funcționării corespunzătoare a pieței unice, un studiu efectuat pentru Comisie⁹ în 2017 estimează că, în domeniul achizițiilor publice, pierderile unor beneficii potențiale cauzate de lipsa protecției avertizorilor sunt de 5,8 până la 9,6 miliarde EUR anual, la nivelul întregii UE.

Pentru a aborda această fragmentare a protecției pe teritoriul UE, instituțiile UE și multe părți interesate au solicitat adoptarea de măsuri la nivelul UE. În Rezoluția din 24 octombrie 2017 referitoare la măsurile legitime de protecție a avertizorilor care acționează în interesul public și în Rezoluția din 20 ianuarie 2017 referitoare la rolul avertizorilor în protecția intereselor financiare ale UE¹⁰, Parlamentul European a solicitat Comisiei să prezinte o propunere legislativă orizontală pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a avertizorilor în UE atât în sectorul public, cât și în cel privat, în instituțiile naționale și în instituțiile europene deopotrivă. În cadrul Concluziilor privind transparența fiscală din 11 octombrie 2016¹¹, Consiliul a încurajat Comisia să aibă în vedere posibilitatea unor măsuri viitoare la nivelul UE. Organizațiile societății civile și sindicatele¹² au solicitat în mod consecvent adoptarea unor acte legislative la nivelul UE privind protecția avertizorilor care acționează în interes public.

În comunicarea sa din 2016 intitulată „Legislația UE: o mai bună aplicare pentru obținerea unor rezultate mai bune”¹³, Comisia a subliniat faptul că asigurarea respectării legislației UE reprezintă în continuare o provocare și și-a luat angajamentul de a „acorda o atenție sporită asigurării respectării legislației, cu scopul de a servi interesului general”. În special, Comisia a subliniat: „Adesea, când se ivesc probleme, cum ar fi testarea emisiilor provenite de la autovehicule, poluarea apei, depozitele ilegale de deșeuri, siguranța și securitatea transporturilor, cauza nu este absența legislației UE, ci mai degrabă faptul că aceasta nu este aplicată în mod eficace[...]”.

7

<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2176>

8

http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=54254

9

Milieu (2017), *Estimating the economic benefits of whistleblower protection in public procurement* (Estimarea beneficiilor economice ale protecției avertizorilor în domeniul achizițiilor publice): <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8d5955bd-9378-11e7-b92d-01aa75ed71a1/language-en>

10

2016/2224(INI) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0402+0+DOC+XML+V0//RO> și (2016/2055(INI) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2017-0004+0+DOC+XML+V0//RO>).

11

<http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/10/11/ecofin-conclusions-tax-transparency/>

12

Cum ar fi Transparency International, Eurocadres, Federația Europeană a Sindicatelor din Serviciile Publice și Federația Europeană a Jurnaliștilor.

13

C/2016/8600, JO C 18, p. 10.

Conform acestui angajament, prezenta propunere are drept scop valorificarea la maximum a potențialului reprezentat de protecția avertizorilor în vederea consolidării asigurării respectării legii. Propunerea stabilește un set echilibrat de standarde minime comune care să ofere avertizorilor o protecție puternică împotriva represaliilor pentru raportarea încălcărilor în domenii de politică specifice¹⁴ în care:

- i) este necesar să se consolideze asigurarea respectării legii;
- ii) subraportarea de către avertizori este un factor esențial care afectează asigurarea respectării legii și
- iii) încălcările pot cauza prejudicii grave interesului public.

- **Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat**

Într-o serie de domenii de politică și instrumente, legiuitorul UE a recunoscut deja valoarea protecției avertizorilor ca instrument de asigurare a respectării legii. Diferite instrumente legate, de exemplu, de serviciile financiare, siguranța transporturilor și protecția mediului conțin norme, mai mult sau mai puțin detaliate, privind canalele de raportare și protecția persoanelor care raportează încălcări ale normelor în cauză.

Propunerea consolidează protecția prevăzută de toate aceste instrumente: le completează cu norme și garanții suplimentare, aliniindu-le la un nivel ridicat de protecție, păstrând totodată caracteristicile specifice ale acestor instrumente.

Pentru a se asigura faptul că domeniul de aplicare al directivei rămâne actualizat, Comisia va acorda o atenție specială necesității eventuale de a include dispoziții privind modificarea anexei în orice viitor act legislativ al Uniunii în care protecția avertizorilor este relevantă și poate contribui la o asigurare mai eficace a respectării legii. Posibila extindere a domeniului de aplicare al directivei pentru a include alte domenii sau acte ale Uniunii va fi, de asemenea, luată în considerare atunci când Comisia va prezenta rapoarte privind punerea în aplicare a directivei.

- **Coerența cu alte politici ale Uniunii**

Asigurarea unei protecții solide a avertizorilor ca mijloc de consolidare a asigurării respectării dreptului Uniunii în domeniile care se încadrează în domeniul de aplicare al propunerii va contribui la realizarea priorităților actuale ale Comisiei, în special asigurând funcționarea eficace a pieței unice, inclusiv prin îmbunătățirea mediului de afaceri, prin asigurarea unei mai mari echități în domeniul impozitării și prin promovarea drepturilor lucrătorilor.

Introducerea unor norme solide de protecție a avertizorilor va contribui la protejarea bugetului Uniunii și la asigurarea unor condiții de concurență echitabile care sunt necesare pentru funcționarea adecvată a pieței unice și pentru ca întreprinderile să funcționeze într-un mediu concurențial echitabil. Propunerea va contribui la prevenirea și detectarea corupției care frânează creșterea economică, creând incertitudine economică, încetinind procedurile și antrenând costuri suplimentare. Propunerea va spori transparența mediului de afaceri, contribuind la strategia UE privind finanțarea sustenabilă¹⁵. Propunerea furnizează un sprijin suplimentar acțiunilor întreprinse de Comisie pentru a asigura o impozitare mai echitabilă, mai transparentă și mai eficace în UE, astfel cum s-a anunțat în comunicarea adoptată ca

¹⁴ Astfel cum sunt enumerate la articolul 1 din propunere; actele relevante sunt enumerate și în anexă.

¹⁵ După cum s-a subliniat în Planul de acțiune pentru o economie mai verde și mai curată https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180308-action-plan-sustainable-growth_en.pdf

răspuns la scandalul „Panama Papers”¹⁶. În special, propunerea completează inițiativele recente menite să protejeze bugetele naționale împotriva practicilor fiscale dăunătoare¹⁷, precum și consolidarea propusă a normelor privind spălarea banilor și finanțarea terorismului¹⁸.

O protecție consolidată a avertizorilor va spori nivelul general al protecției lucrătorilor, în conformitate cu obiectivele Pilonului european al drepturilor sociale¹⁹ și în special cu principiul 5 (condiții de muncă echitabile) și 7b (protecția în caz de concediere) enunțate în acesta. Asigurarea unui nivel comun ridicat de protecție pentru persoanele care obțin informațiile pe care le raportează în cadrul activităților lor profesionale (indiferent de natura acestora) și care riscă represalii profesionale va proteja drepturile lucrătorilor în sensul cel mai larg al termenului. O astfel de protecție va avea o relevanță deosebită pentru persoanele aflate în raporturi de muncă precare, precum și pentru persoanele implicate în situații transfrontaliere.

Normele privind protecția avertizorilor vor funcționa în paralel cu protecția existentă în domeniile reglementate de alte acte legislative ale UE: (i) privind egalitatea de tratament, care prevăd protecția împotriva victimizării ca reacție la o plângere sau la o procedură vizând asigurarea respectării acestui principiu²⁰, și (ii) privind protecția împotriva hărțuirii la locul de muncă²¹.

Directiva nu aduce atingere protecției acordate angajaților care raportează încălcări ale dreptului Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă și în materie socială. Protecția avertizorilor într-un context profesional este asigurată în paralel cu protecția de care beneficiază lucrătorii și reprezentanții lucrătorilor în temeiul legislației UE existente în materie de ocupare a forței de muncă atunci când sesizează angajatorilor lor probleme de conformitate. În ceea ce privește normele referitoare la sănătatea și securitatea la locul de muncă, Directiva-cadru 89/391/CEE prevede că lucrătorii sau reprezentanții lucrătorilor nu pot fi dezavantajați dacă își consultă angajatorul sau îi semnalează acestuia probleme privind

¹⁶ Comunicarea din 5 iulie 2016 privind măsuri suplimentare de sporire a transparenței și de întărire a luptei împotriva evaziunii fiscale și a evitării obligațiilor fiscale, COM(2016) 451.

¹⁷ Directiva 2011/16/UE din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal; Directiva (UE) 2016/1164 din 12 iulie 2016 de stabilire a normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne; Propunere de directivă a Consiliului privind o bază fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB), COM/2016/0683 final — 2016/0336; Propunere de directivă a Consiliului privind o bază fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB), COM/2016/0685 final — 2016/0337.

¹⁸ Propunere de directivă de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivei 2009/101/CE, COM(2016) 450 final — 2016/0208 (COD).

¹⁹ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_ro

²⁰ Directiva 2006/54/CE din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă); Directiva 2004/113/CE din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii; Directiva 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă; Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică.

²¹ Directiva 89/391/CEE din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă, JO L 183, 29.6.1989, p. 1; acorduri-cadru autonome, semnate de partenerii sociali europeni la 26 aprilie 2007 privind hărțuirea și violența la locul de muncă și, respectiv, la 8 octombrie 2004 privind stresul la locul de muncă.

luarea unor măsuri pentru atenuarea riscurilor sau înlăturarea surselor de pericol. Lucrătorii și reprezentanții acestora au dreptul de a semna autorităților naționale competente eventuale probleme în cazul în care consideră că măsurile luate și mijloacele puse la dispoziție de angajator nu corespund scopurilor de asigurare a securității și a sănătății²². Comisia promovează o mai bună asigurare a respectării cadrului de reglementare al UE existent în domeniul sănătății și securității în muncă²³ și conformitatea cu acest cadru.

În ceea ce privește instituțiile și organismele UE, personalul UE beneficiază de protecția avertizorilor în temeiul Statutului funcționarilor Uniunii Europene și al Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene. Începând din 2004, Regulamentul (CE, Euratom) nr. 723/2004 al Consiliului²⁴ a modificat Statutul funcționarilor, printre altele, în scopul de a institui proceduri pentru raportarea tuturor fraudelor, actelor de corupție sau a neregulilor grave și de a proteja membrii personalului UE care raportează încălcările respective de consecințe negative.

Partenerii sociali joacă un rol esențial și multidimensional în ceea ce privește punerea în aplicare a normelor privind protecția avertizorilor. Reprezentanții lucrătorilor independenți vor avea un rol crucial pentru promovarea avertizării în interes public ca mecanism al bunei guvernante. Dialogul social poate asigura faptul că sunt instituite măsuri eficace de raportare și protecție, luând în considerare realitatea locurilor de muncă din Europa, precum și nevoile lucrătorilor și ale întreprinderilor. Lucrătorii și sindicatele care îi reprezintă ar trebui să fie consultați pe deplin cu privire la procedurile interne avute în vedere pentru facilitarea avertizării în interes public; aceste proceduri pot fi, de asemenea, negociate în cadrul contractelor colective de muncă. În plus, sindicatele pot funcționa ca destinatari ai raportărilor sau ai divulgărilor de informații de către avertizori și au un rol esențial prin faptul că furnizează consiliere și sprijin avertizorilor (potențiali).

Ca ultim punct, propunerea va contribui la consolidarea punerii efective în aplicare a unei serii de politici esențiale ale UE care au un impact direct asupra finalizării pieței unice. Acestea sunt legate de siguranța produselor, siguranța transporturilor, protecția mediului, securitatea nucleară, siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animală, sănătatea publică, protecția consumatorilor, concurența, protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și securitatea rețelelor și a sistemelor informatice.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

• Temeiul juridic

Propunerea se întemeiază pe articolele 16, 33, 43, 50, articolul 53 alineatul (1), articolele 62, 91, 100, 103, 109, 114, 168, 169, 192, 207 și 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și pe articolul 31 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (Tratatul Euratom). Aceste articole oferă temeiul juridic pentru a consolida asigurarea respectării dreptului Uniunii:

²² Directiva 89/391/CEE a Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă, JO L 183, 29.6.1989, p. 1 (articolul 11).

²³ Comunicarea Comisiei intitulată „Condiții de muncă mai sigure și mai sănătoase pentru toți - Modernizarea legislației și a politicii Uniunii Europene în materie de securitate și sănătate în muncă [COM(2017)12 final].

²⁴ Regulamentul (CE, Euratom) nr. 723/2004 al Consiliului din 22 martie 2004 de modificare a Statutului funcționarilor Comunităților Europene și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Comunităților, JO L 124, 27.4.2004, p. 1 (a se vedea articolul 22a, b și c).

- (i) prin introducerea unor noi dispoziții privind protecția avertizorilor în scopul de a consolida buna funcționare a pieței unice și de a asigura punerea corectă în aplicare a politicilor Uniunii legate de siguranța produselor, siguranța transporturilor, protecția mediului, securitatea nucleară, siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animală, sănătatea publică, protecția consumatorilor, protecția vieții private și a datelor cu caracter personal, securitatea rețelelor și a sistemelor informatice, concurența și interesele financiare ale Uniunii;
- (ii) pentru a se asigura că instrumentele sectoriale ale Uniunii care prevăd deja norme relevante în domeniu respectă standarde ridicate și consecvente în materie de protecție a avertizorilor.

- **Subsidiaritatea**

Obiectivul de a consolida asigurarea respectării dreptului Uniunii prin protecția avertizorilor nu poate fi realizat în mod adecvat de statele membre acționând singure sau într-un mod necoordonat. Se preconizează că fragmentarea protecției la nivel național va persista. Aceasta înseamnă că, cel mai probabil, vor persista și efectele negative ale unei astfel de fragmentări asupra funcționării diverselor politici ale UE în statele membre individuale, precum și efectele de propagare în alte state membre.

Încălcările normelor UE în materie de achiziții publice sau în materie de concurență conduc la denaturarea concurenței în cadrul pieței unice, la o creștere a costurilor aferente activităților comerciale și la un mediu mai puțin atractiv pentru investiții. Schemele de planificare fiscală agresivă conduc la o concurență fiscală neloială și la pierderea de venituri fiscale pentru statele membre și pentru bugetul UE. Încălcările normelor în domenii precum siguranța produselor, siguranța transporturilor, protecția mediului, securitatea nucleară, siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animală, sănătatea publică, protecția consumatorilor, protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și securitatea rețelelor și a sistemelor informatice pot genera riscuri grave care depășesc granițele naționale. În ceea ce privește protecția intereselor financiare ale Uniunii, la articolul 310 alineatul (6) și la articolul 325 alineatele (1) și (4) din TFUE se prevede necesitatea adoptării unor acțiuni legislative la nivelul Uniunii pentru instituirea unor măsuri echivalente și disuasive care să protejeze interesele financiare ale Uniunii de activități ilegale.

Prin urmare, este clar că numai o acțiune legislativă la nivelul Uniunii poate îmbunătăți asigurarea respectării legislației UE prin asigurarea unor standarde minime de armonizare a protecției avertizorilor. În plus, numai o acțiune la nivelul UE poate oferi coerență și asigura alinierea normelor sectoriale existente ale Uniunii privind protecția avertizorilor.

- **Proportionalitatea**

Prezenta propunere este proporțională cu obiectivul de consolidare a asigurării respectării dreptului Uniunii și nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia.

În primul rând, propunerea stabilește standarde minime comune pentru protecția persoanelor care raportează încălcări numai în domeniile în care: i) este necesar să se consolideze asigurarea respectării legii; ii) subraportarea de către avertizori este un factor esențial care afectează asigurarea respectării legii și (iii) încălcările pot cauza prejudicii grave interesului public.

Prin urmare, propunerea se concentrează pe domeniile cu o dimensiune europeană clară și în care impactul asupra asigurării respectării legii este cel mai puternic.

În al doilea rând, propunerea stabilește doar standarde minime de protecție, lăsând statelor membre posibilitatea de a adopta sau de a menține dispoziții mai favorabile pentru drepturile avertizorilor.

În al treilea rând, costurile de punere în aplicare (și anume pentru instituirea canalelor interne) pentru întreprinderile mijlocii nu sunt semnificative, în timp ce beneficiile în ceea ce privește creșterea performanțelor întreprinderilor și reducerea denaturării concurenței par a fi substanțiale. Întreprinderile mici și microîntreprinderile fac obiectul unor excepții specifice în domeniul serviciilor financiare, fiind, în general, scutite de obligația de a institui proceduri interne pentru raportarea și adoptarea de măsuri subsecvente raportărilor. Costurile de punere în aplicare pentru statele membre au fost, de asemenea, estimate ca fiind limitate, întrucât statele membre pot transpune noua obligație utilizând structurile existente, instituite în temeiul cadrului juridic sectorial actual.

- **Alegerea instrumentului**

În conformitate cu principiul proporționalității, o directivă care asigură o armonizare minimă este instrumentul adecvat pentru a valorifica potențialul avertizării în interes public ca element component al asigurării respectării dreptului Uniunii.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR *EX POST*²⁵, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRII IMPACTULUI

- **Consultările cu părțile interesate**

Propunerea se bazează pe rezultatele unei munci ample de consultare desfășurate de Comisie pe parcursul anului 2017. Aceasta a organizat o consultare publică deschisă de 12 săptămâni, citată anterior, trei consultări specifice online cu părțile interesate, două ateliere cu experți din statele membre și un atelier cu experți din mediul academic și din domeniul sensibilizării²⁶.

Comisia a primit 5 707 răspunsuri la consultarea publică. Dintre acestea, 97 % (5 516) au fost de la respondenți care au participat în calitate de persoane fizice. Restul de 3 % au venit din partea unor respondenți acționând în numele unei organizații (191 de răspunsuri²⁷). Două treimi din toți respondenții (persoane fizice și organizații) au provenit din Germania și Franța (43 % și, respectiv, 23 %), 7 % din Spania, 5 % din Italia și același procent din Belgia și 6 % din Austria. Restul răspunsurilor au fost repartizate între celelalte state membre.

Aproape toți respondenții (99,4 %) au fost de acord că avertizorii ar trebui protejați și 96 % dintre respondenți au exprimat un sprijin foarte puternic pentru instituirea în dreptul Uniunii a unor standarde minime obligatorii din punct de vedere juridic privind protecția avertizorilor. Potrivit respondenților, cele patru domenii principale în care protecția avertizorilor este necesară sunt: (i) combaterea fraudei și a corupției (95 % dintre respondenți); (ii) combaterea evaziunii fiscale și a evitării obligațiilor fiscale (93 % dintre respondenți); (iii) protecția mediului (93 % dintre respondenți) și (iv) protecția sănătății și a securității publice (92 % dintre respondenți).

²⁵ Nu se aplică.

²⁶ Pentru mai multe detalii, a se vedea anexa 2 la evaluarea impactului.

²⁷ Peste un sfert (26 %) din cele 191 de organizații care au participat la consultare au fost ONG-uri, 22 % – asociații de întreprinderi, 19 % – sindicate, 13 % – întreprinderi și 7 % – autorități publice.

În cadrul atelierelor organizate de Comisie și ca răspuns la consultarea publică, câteva state membre au subliniat că o inițiativă legislativă a UE ar trebui să respecte principiul subsidiarității.

- **Obținerea și utilizarea cunoștințelor de specialitate**

A fost comandat un studiu extern²⁸ pentru a evalua impactul cantitativ și calitativ, precum și beneficiile punerii în aplicare a protecției avertizorilor în diferite domenii, atât la nivelul Uniunii, cât și în legislația națională. Acest studiu a analizat și a furnizat elemente de probă care au alimentat definirea problemei și evaluarea opțiunilor avute în vedere de Comisie.

- **Evaluarea impactului**

Pentru această propunere a fost efectuată o evaluare a impactului. La 26 ianuarie 2018, Comitetul de analiză a reglementării (denumit în continuare „comitetul”) a emis mai întâi un aviz negativ, cuprinzând observații detaliate. La 5 martie, comitetul a emis un aviz pozitiv²⁹ cu câteva observații privind versiunea revizuită a evaluării impactului prezentată la 15 februarie, care au fost luate în considerare în versiunea finală a raportului de evaluare a impactului³⁰.

Pe lângă scenariul de bază (menținerea situației actuale), au fost evaluate patru opțiuni de politică și două opțiuni au fost eliminate.

Cele două opțiuni eliminate sunt: (i) o inițiativă legislativă întemeiată pe articolul 50 alineatul (2) litera (g) din TFUE privind consolidarea integrității sectorului privat prin introducerea unor standarde minime pentru instituirea unor canale de raportare și (ii) o inițiativă legislativă întemeiată pe articolul 153 alineatul (1) literele (a) și (b) din TFEU privind îmbunătățirea mediului de lucru pentru a proteja sănătatea și securitatea lucrătorilor și privind condițiile de muncă.

În primul caz, temeiul juridic nu ar fi permis acoperirea sectorului public, iar disponibilitatea și conceperea canalelor externe de raportare (și anume, către autoritățile competente) și disponibilitatea și formele de protecție a avertizorilor împotriva represaliilor ar fi fost lăsate la latitudinea legilor statelor membre.

În al doilea caz, domeniul de aplicare personal al directivei s-ar fi limitat la angajați, alte tipuri de potențiali avertizori rămânând neprotejate, cum ar fi persoanele care desfășoară activități independente, contractanții etc., care, potrivit dovezilor disponibile și standardelor internaționale, pot juca un rol esențial în demascarea amenințărilor sau a prejudiciilor aduse interesului public și au, de asemenea, nevoie de protecție împotriva represaliilor. Domeniul de aplicare limitat ar reprezenta o lacună majoră pentru protecția avertizorilor la nivelul UE și, prin excluderea de la protecție a unor categorii cruciale de potențiali avertizori, o astfel de inițiativă ar avea o eficacitate limitată în ceea ce privește îmbunătățirea asigurării respectării dreptului Uniunii. Domeniul de aplicare personal limitat nu ar fi compensat de o protecție mai extinsă, întrucât temeiul juridic nu ar oferi nicio protecție suplimentară față de opțiunile de politică reținute. În plus, extinderea protecției pentru a include situațiile în care nu există o dimensiune transfrontalieră sau un efect de propagare și în care nu există nicio legătură cu

²⁸ Raportul studiului figurează în anexa 13 la evaluarea impactului. Anexa 14 cuprinde metodele, ipotezele, sursele și calificările din cadrul evaluării impactului, precum și cifrele pentru fiecare țară în scopul evaluării opțiunilor.

²⁹ SEC(2018) 198.

³⁰ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2018) 116.

dreptul Uniunii sau cu interesele financiare ale UE ar reprezenta o intervenție de reglementare a UE foarte amplă și, prin urmare, și destul de costisitoare.

Opțiunile de politică examinate au fost: i) o recomandare a Comisiei care să ofere statelor membre orientări privind elementele esențiale ale protecției avertizorilor, completată de măsuri de însoțire pentru a sprijini autoritățile naționale; ii) o directivă care să introducă protecția avertizorilor în domeniul intereselor financiare ale Uniunii, completată de o comunicare prin care să se stabilească un cadru de politică la nivelul UE ce ar include măsuri în sprijinul autorităților naționale; iii) o directivă care să introducă protecția avertizorilor în domenii specifice (inclusiv în domeniul intereselor financiare ale Uniunii) în care este necesar să se abordeze problema subraportării de către avertizori pentru a îmbunătăți asigurarea respectării dreptului Uniunii, având în vedere că încălcările ar cauza prejudicii grave interesului public; iv) o directivă ca cea descrisă la punctul iii) completată de o comunicare ca cea descrisă la punctul ii).

Ultima opțiune este cea aleasă pentru prezenta propunere. O inițiativă legislativă cu un domeniu de aplicare atât de larg este în special capabilă să abordeze actuala fragmentare și să sporească securitatea juridică pentru a rezolva în mod eficace problema subraportării și pentru a consolida asigurarea respectării dreptului Uniunii în toate domeniile identificate, în care încălcările pot cauza prejudicii grave interesului public. Comunicarea care o însoțește, stabilind măsurile suplimentare preconizate de Comisie și bunele practici care pot fi adoptate la nivelul statelor membre, va contribui la asigurarea unei protecții eficace a avertizorilor.

Opțiunea preferată va avea beneficii economice, societale și de mediu. Aceasta va sprijini eforturile autorităților naționale de a detecta și a descuraja fraudă și corupția afectând bugetul UE (riscul actual de pierdere a veniturilor este estimat la o valoare anuală cuprinsă între 179 de miliarde EUR și 256 de miliarde EUR). În alte domenii ale pieței unice, cum ar fi achizițiile publice, beneficiile estimate au o valoare anuală cuprinsă între 5,8 și 9,6 miliarde EUR pentru UE în ansamblu. De asemenea, opțiunea preferată va sprijini în mod eficace combaterea evitării obligațiilor fiscale care cauzează pierderi de venituri fiscale din transferul de profituri în detrimentul statelor membre și al UE, estimate la circa 50-70 de miliarde EUR pe an. Introducerea unei protecții solide a avertizorilor va îmbunătăți condițiile de muncă pentru 40 % din lucrătorii din UE care nu sunt în prezent protejați de măsuri împotriva represaliilor și va crește nivelul de protecție pentru aproape 20 % din forța de muncă a UE. Această protecție va spori integritatea și transparența sectorului public și a sectorului privat, contribuind la asigurarea unei concurențe loiale și a unor condiții competitive egale în cadrul pieței unice.

Costurile de punere în aplicare pentru sectorul public sunt preconizate a fi costuri punctuale de 204,9 milioane EUR și costuri operaționale anuale de 319,9 milioane EUR. Pentru sectorul privat (întreprinderile mijlocii și mari), costurile totale estimate s-ar ridica la 542,9 milioane EUR drept costuri punctuale și la 1 016,6 milioane EUR drept costuri operaționale anuale. Costurile totale pentru sectorul public și sectorul privat sunt preconizate a fi costuri punctuale de 747,8 milioane EUR și costuri operaționale anuale de 1 336,6 milioane EUR.

- **Adecvarea reglementărilor și simplificarea**

Pentru a ține seama de dimensiunea întreprinderilor private, ca principiu general, propunerea exceptează microîntreprinderile și întreprinderile mici de la obligația de instituire a unor canale interne de raportare. Persoanele care efectuează raportarea care lucrează în astfel de întreprinderi pot raporta extern, direct autorităților naționale competente. Exceptarea generală nu se aplică întreprinderilor mici și microîntreprinderilor care își desfășoară activitatea în

domeniul serviciilor financiare. Aceste întreprinderi vor avea în continuare obligația de a institui canale interne de raportare, în conformitate cu obligațiile actuale prevăzute în legislația Uniunii privind serviciile financiare. Costurile pentru aceste întreprinderi sunt minime (costuri nerecuperabile), deoarece acestea sunt deja obligate să instituie canale interne de raportare conform normelor existente ale Uniunii. În urma unei evaluări corespunzătoare a riscurilor, statele membre pot solicita întreprinderilor mici din sectoare specifice să stabilească, dacă este necesar, canale interne de raportare, în funcție de propriile lor analize și nevoi la nivel național. Evaluarea riscurilor trebuie să ia în considerare natura specifică a sectorului și să analizeze riscurile și necesitatea de a impune obligația instituirii unor canale interne. Costurile pentru întreprinderile mijlocii obligate să instituie canale interne de raportare nu sunt semnificative. Costurile medii pentru fiecare întreprindere mijlocie se vor ridica la: un cost mediu punctual de punere în aplicare estimat la 1 374 EUR și un cost mediu operațional anual estimat la 1 054,6 EUR. Excepția generală a întreprinderilor mici și a microîntreprinderilor nu se aplică întreprinderilor cu activități în domeniul serviciilor financiare sau care sunt vulnerabile la spălarea banilor sau la finanțarea terorismului.

• **Drepturile fundamentale**

Prin creșterea nivelului actual de protecție a avertizorilor, propunerea va avea un impact pozitiv asupra drepturilor fundamentale, în special:

- i) libertatea de exprimare și dreptul la informație (articolul 11 din Cartă): protecția insuficientă a avertizorilor împotriva represaliilor afectează libertatea de exprimare a persoanelor, precum și dreptul publicului de a avea acces la informații și libertatea mass-mediei. Consolidarea protecției avertizorilor și clarificarea condițiilor aferente acestei protecții și în cazul în care aceștia divulgă informații publicului vor încuraja și vor permite avertizarea în interes public și în mass-media;
- ii) dreptul la condiții de muncă corecte și echitabile (articolele 30 și 31 din Cartă): prin stabilirea unor canale de raportare și prin îmbunătățirea protecției împotriva represaliilor în context profesional se va asigura un nivel mai ridicat de protecție a avertizorilor;
- iii) dreptul la respectarea vieții private, protecția datelor cu caracter personal, asistența medicală, protecția mediului, protecția consumatorilor (respectiv articolele 7, 8, 35, 37 și 38 din Cartă), precum și principiul general al bunei administrări (articolul 41) vor fi, de asemenea, influențate pozitiv, întrucât propunerea va spori detectarea încălcărilor și prevenirea acestora.

La nivel mai general, propunerea va îmbunătăți raportarea și descurajarea tuturor încălcărilor drepturilor fundamentale în cadrul punerii în aplicare a dreptului Uniunii în domenii care intră sub incidența sa.

Propunerea urmărește o abordare echilibrată pentru a asigura respectarea deplină a altor drepturi care ar putea fi afectate, cum ar fi dreptul la viață privată și la protecția datelor cu caracter personal (articolele 7 și 8 din Cartă) al avertizorilor, dar și al persoanelor vizate de raportări, precum și prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare ale acestora din urmă (articolele 47 și 48 din Cartă). În aceeași ordine de idei, impactul asupra libertății de a desfășura o activitate comercială (articolul 16 din Cartă) este în conformitate cu articolul 52 alineatul (1) din Cartă.

4. IMPLICAȚII BUGETARE

Prezenta inițiativă nu are nicio implicație asupra bugetului UE.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planurile de punere în aplicare și măsurile de monitorizare, evaluare și raportare**

Comisia va prezenta Parlamentului European și Consiliului un raport privind punerea în aplicare și asigurarea aplicării directivei propuse, la 2 și, respectiv, la 6 ani de la expirarea termenului de transpunere. Astfel se va asigura o perioadă suficientă de timp pentru a evalua modul în care a funcționat directiva propusă și pentru a analiza necesitatea unor măsuri suplimentare, inclusiv eventuala extindere a protecției avertizorilor în alte domenii.

La 6 ani de la expirarea termenului de transpunere, Comisia va prezenta, de asemenea, Parlamentului European și Consiliului un raport privind evaluarea impactului legilor naționale de transpunere a directivei propuse. În acest scop au fost stabilite criteriile de referință pentru a reflecta progresele înregistrate atât în ceea ce privește transpunerea, cât și în punerea în aplicare a viitoarei directive (a se vedea secțiunea 8 din evaluarea impactului). Pentru a alimenta viitorul raport privind punerea în aplicare și a evalua criteriile de referință vizate, propunerea include obligația statelor membre de a colecta date privind numărul raportărilor primite de la avertizori, numărul de proceduri declanșate ca urmare a raportărilor efectuate de avertizori, domeniile de drept vizate, rezultatul procedurilor și impactul economic al acestora în ceea ce privește recuperarea de fonduri, precum și privind cazurile de represalii raportate. Acest set de date va alimenta, la rândul său, rapoartele curente ale Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) și ar putea fi completat de rapoartele anuale ale Parchetului European (EPPO) și ale Ombudsmanului UE.

În al doilea rând, colectarea de date menționată mai sus va fi completată de alte surse relevante de date, cum ar fi Eurobarometrul Comisiei Europene privind corupția și rapoartele privind punerea în aplicare a legislației sectoriale a UE existente care prevăd protecția avertizorilor.

- **Explicarea detaliată a dispozițiilor specifice ale propunerii**

Propunerea se sprijină pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind dreptul la libertatea de exprimare consacrat la articolul 10 din Convenția europeană a drepturilor omului, pe principiile elaborate pe această bază de Consiliul Europei în Recomandarea sa din 2014 privind protecția avertizorilor, pe alte standarde și bune practici internaționale, menționate anterior, precum și pe drepturile fundamentale și normele UE.

Capitolul I (articolele 1-3) descrie domeniul de aplicare al directivei și prezintă definițiile.

Articolul 1 enumeră domeniile în care, având în vedere elementele de probă existente, protecția avertizorilor este necesară pentru a consolida asigurarea respectării normelor Uniunii ale căror încălcări pot cauza prejudicii grave interesului public.

Articolul 2 stabilește domeniul de aplicare personal al directivei. Pe baza Recomandării Consiliului Europei privind protecția avertizorilor, acesta include o gamă cât mai vastă de categorii de persoane care, în cadrul activităților lor profesionale (indiferent de natura acestor activități și de faptul că acestea sunt remunerate sau nu), au un acces privilegiat la informații privind încălcări ce pot cauza prejudicii grave interesului public și care pot suferi represalii dacă raportează încălcările respective, precum și alte categorii de persoane care pot fi asimilate acestora în scopul directivei, cum ar fi acționarii, voluntarii, stagiarilor neremunerați și candidații la un loc de muncă.

Definițiile prevăzute la articolul 3 se bazează pe principiile din Recomandarea Consiliului Europei privind protecția avertizorilor. În special, noțiunile „persoane care efectuează

raportarea” și „represalii” sunt definite în sensul cel mai amplu posibil, pentru a asigura o protecție eficace a avertizorilor, ca mijloc de consolidare a asigurării respectării dreptului Uniunii.

Capitolul II (articolele 4-5) prevede obligația statelor membre de a se asigura că entitățile juridice din sectorul privat și din sectorul public stabilesc canale și proceduri interne de raportare adecvate pentru a primi raportări și a adopta măsuri subsecvente acestora. Această obligație este menită să garanteze că informațiile privind încălcările efective sau potențiale ale dreptului Uniunii ajung rapid la cei aflați cel mai aproape de sursa problemei, care sunt cei mai în măsură să investigheze și au competențele necesare pentru a remedia această situație, acolo unde este posibil.

Articolul 4 transpune principiul potrivit căruia obligația de a institui canale interne de raportare ar trebui să fie proporțională cu dimensiunea entităților și, în cazul entităților private, să țină seama de nivelul de risc pe care activitățile acestora îl prezintă pentru interesul public. Cu excepția întreprinderilor cu activități în domeniul serviciilor financiare, astfel cum se prevede în temeiul legislației Uniunii, microîntreprinderile și întreprinderile mici sunt scutite de obligația de a institui canale interne.

Articolul 5 stabilește standarde minime pe care canalele și procedurile interne de raportare ar trebui să le respecte pentru luarea unor măsuri subsecvente raportărilor. În special, în conformitate cu acest articol, canalele de raportare garantează confidențialitatea în ceea ce privește identitatea persoanei care efectuează raportarea, aceasta fiind esența protecției avertizorilor. Articolul prevede, de asemenea, că persoana sau departamentul competent să primească raportarea dă curs cu rigurozitate raportărilor primite și informează într-un interval de timp rezonabil persoana care efectuează raportarea în acest sens. În plus, entităților care au instituit proceduri interne de raportare li se cere să furnizeze informații ușor de înțeles și accesibile pe scară largă referitoare la aceste proceduri, precum și la procedurile de raportare externă către autoritățile competente.

Capitolul III (articolele 6-12) le impune statelor membre să se asigure că autoritățile competente dispun de canale și proceduri externe de raportare pentru a primi raportări și a adopta măsuri subsecvente acestora și instituie standarde minime aplicabile acestor canale și proceduri.

În conformitate cu articolul 6, autoritățile competente care urmează să fie desemnate de către statele membre ar trebui, în special, să instituie canale externe de raportare independente și autonome, care să fie sigure și să asigure confidențialitatea, să adopte măsuri subsecvente raportărilor și să furnizeze feedback persoanei care efectuează raportarea într-un interval de timp rezonabil. Articolul 7 stabilește cerințele minime privind conceperea canalelor externe de raportare. Articolul 8 prevede că autoritățile competente trebuie să aibă membri ai personalului specializați în acest scop și formați în mod specific pentru tratarea raportărilor și definește funcțiile care vor fi exercitate de aceștia.

Articolul 9 prevede cerințele pe care trebuie să le îndeplinească procedurile aplicabile raportării externe, de exemplu în ceea ce privește comunicările ulterioare cu persoana care efectuează raportarea, intervalul de timp necesar pentru a furniza feedback persoanei care efectuează raportarea și regimul de confidențialitate aplicabil. În special, aceste proceduri ar trebui să asigure protecția datelor cu caracter personal atât ale persoanelor care efectuează raportarea, cât și ale persoanelor vizate. Articolul 10 prevede că autoritățile competente ar trebui să divulge și să pună la dispoziție informații accesibile și ușor de utilizat cu privire la canalele de raportare disponibile și la procedurile aplicabile pentru primirea raportărilor și adoptarea de măsuri subsecvente acestora. Articolul 11 prevede păstrarea unei evidențe adecvate a tuturor raportărilor. Articolul 12 prevede că autoritățile naționale competente își

examinează periodic procedurile pentru primirea raportărilor și adoptarea de măsuri subsecvente.

Capitolul IV (articolele 13-18) stabilește standarde minime privind protecția persoanelor care efectuează raportarea și a persoanelor vizate de raportare.

Articolul 13 definește condițiile în care persoanele care efectuează raportarea pot beneficia de protecție în temeiul directivei.

Mai exact, acesta prevede că persoanele care efectuează raportarea trebuie să aibă motive întemeiate să creadă că informațiile raportate erau adevărate la momentul raportării. Aceasta este o garanție esențială împotriva unor raportări răuvoitoare sau abuzive, asigurându-se faptul că persoanele care raportează cu bună știință informații greșite nu se bucură de protecție. În același timp, se asigură faptul că protecția nu este pierdută atunci când persoana care efectuează raportarea a prezentat informații inexacte cu bună-credință. În mod similar, persoanele care efectuează raportarea ar trebui să aibă dreptul la protecție în temeiul directivei în cazul în care au motive întemeiate să creadă că informațiile raportate se încadrează în domeniul său de aplicare.

În plus, în general, persoanelor care efectuează raportarea li se cere să utilizeze mai întâi canalele interne; în cazul în care aceste canale nu funcționează sau nu se putea aștepta în mod rezonabil să funcționeze, persoanele respective pot să raporteze neregulile autorităților competente și, în ultimă instanță, publicului/mass-mediei. Această cerință este necesară pentru a se asigura că informațiile ajung la persoanele care pot contribui la soluționarea timpurie și eficace a riscurilor la adresa interesului public, precum și pentru a preveni prejudicierea nejustificată a reputației ca urmare a divulgării publice de informații. În același timp, prevăzând excepții de la această regulă în cazurile în care canalele interne și/sau externe nu funcționează sau nu se putea aștepta în mod rezonabil să funcționeze corespunzător, articolul 13 oferă persoanei care efectuează raportarea flexibilitatea necesară de a alege cel mai adecvat canal în funcție de circumstanțele individuale ale cazului. În plus, acesta permite protejarea divulgării publice de informații, ținând seama de principiile democratice, cum ar fi transparența și responsabilitatea, și de drepturile fundamentale precum libertatea de exprimare și libertatea mass-mediei.

Articolul 14 prevede o listă neexhaustivă a numeroaselor forme pe care le pot lua represaliile.

Articolul 15 prevede interzicerea tuturor formelor de represalii și prevede măsuri suplimentare pe care statele membre ar trebui să le adopte pentru a se asigura protecția persoanelor care efectuează raportarea, inclusiv:

- să pună la dispoziția publicului informații și consiliere ușor accesibile și gratuite referitoare la procedurile și la căile de atac disponibile privind protecția împotriva represaliilor;
- să scutească persoanele care efectuează raportarea de răspunderea pentru încălcarea restricțiilor privind divulgarea de informații impuse prin contract sau prin lege;
- să prevadă inversarea sarcinii probei în procedurile judiciare, astfel încât, în cazuri de represalii *prima facie*, persoana care inițiază o acțiune împotriva unui avertizor să fie cea care dovedește că nu exercită represalii împotriva actului de avertizare;
- să pună la dispoziția persoanelor care efectuează raportarea măsuri de remediere împotriva represaliilor, după caz, inclusiv măsuri provizorii în așteptarea soluționării procedurii judiciare, în conformitate cu cadrul național;

- să se asigure că, în acțiunile judiciare inițiate împotriva avertizorilor în afara contextului lor profesional, cum ar fi proceduri pentru defăimare, încălcarea drepturilor de autor sau încălcarea secretului profesional, avertizorii pot invoca drept mijloc de apărare faptul că au efectuat o raportare sau au divulgat informații în conformitate cu directiva.

Articolul 16 clarifică faptul că persoanele vizate de raportări beneficiază pe deplin de drepturile lor în temeiul Cartei drepturilor fundamentale a UE, inclusiv de prezumția de nevinovăție, de dreptul la o cale de atac eficace și la un proces echitabil, precum și de dreptul la apărare.

Articolul 17 prevede sancțiuni eficace, proporționale și disuasive, care sunt necesare:

- pe de o parte, pentru a asigura eficacitatea normelor privind protecția persoanelor care efectuează raportarea, astfel încât să pedepsească și să descurajeze în mod proactiv acțiunile menite să împiedice raportarea, măsurile de retorsiune, acțiunile vexatorii împotriva persoanelor care efectuează raportarea și încălcările obligației de a menține caracterul confidențial al identității persoanelor care efectuează raportarea și,
- pe de altă parte, pentru a descuraja avertizarea răuvoitoare și abuzivă care afectează eficacitatea și credibilitatea întregului sistem de protecție a avertizorilor și pentru a preveni prejudicierea nejustificată a reputației persoanelor vizate.

Articolul 18 se referă la aplicarea normelor UE privind protecția datelor cu caracter personal în cazul tuturor prelucrărilor datelor cu caracter personal efectuate în temeiul directivei. În acest sens, prelucrarea datelor cu caracter personal, inclusiv schimbul sau transmiterea unor astfel de date, trebuie să respecte normele stabilite de Regulamentul (UE) 2016/679, de Directiva (UE) 2016/680 și de Regulamentul (CE) nr. 45/2001.

Capitolul V (articolele 19-22) cuprinde dispozițiile finale.

Articolul 19 precizează că statele membre au posibilitatea de a prevedea sau de a menține dispoziții mai favorabile pentru persoana care efectuează raportarea, cu condiția ca aceste dispoziții să nu interfereze cu măsurile de protecție a persoanelor vizate. Articolul 20 vizează transpunerea directivei.

Articolul 21 prevede obligația statelor membre de a furniza Comisiei informații privind punerea în aplicare a prezentei directive, pe baza cărora Comisia prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului în termen de 2 ani de la transpunere. Articolul prevede, de asemenea, că statele membre au obligația de a transmite anual Comisiei statistici, în cazul în care acestea sunt disponibile la nivel central în statul membru în cauză, privind, printre altele, numărul de raportări primite de către autoritățile competente; numărul de proceduri inițiate pe baza raportărilor și rezultatul acestor proceduri. Conform aceluiași articol 21, la 6 ani de la transpunere, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport în care evaluează impactul legilor naționale care transpun prezenta directivă și în care analizează necesitatea unor măsuri suplimentare, inclusiv, după caz, modificări în vederea extinderii protecției avertizorilor la alte domenii sau acte ale Uniunii.

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI**privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii**

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolele 16, 33, 43, 50, articolul 53 alineatul (1), articolele 62, 91, 100, 103, 109, 114, 168, 169, 192, 207 și articolul 325 alineatul (4), precum și Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, în special articolul 31,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European³¹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor³²,

având în vedere avizul Curții de Conturi³³,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,

întrucât:

- (1) Persoanele care lucrează pentru o organizație sau sunt în contact cu aceasta în contextul activităților lor profesionale sunt deseori primele care află despre amenințări sau prejudicii aduse interesului public, apărute în acest context. Prin „avertizarea în interes public”, aceste persoane joacă un rol esențial în demascarea și prevenirea încălcărilor legii și în garantarea bunăstării societății. Cu toate acestea, potențialii avertizori sunt adesea descurajați să semnaleze preocupările sau suspiciunile lor de teama unor represalii.
- (2) La nivelul Uniunii, raportările avertizorilor reprezintă o componentă în amonte pentru asigurarea respectării dreptului Uniunii: acestea alimentează sistemele naționale și europene de asigurare a respectării legislației cu informații care permit detectarea, cercetarea și urmărirea penală efecă a încălcărilor dreptului Uniunii.
- (3) În anumite domenii de politică, încălcările dreptului Uniunii pot cauza prejudicii grave interesului public, în sensul că pot crea riscuri semnificative pentru bunăstarea societății. Atunci când sunt identificate deficiențe în materie de asigurare a respectării legii în domeniile respective, iar avertizorii se află într-o poziție privilegiată pentru a divulga încălcările observate, este necesar să se consolideze asigurarea respectării legii prin garantarea unei protecții efecă a avertizorilor împotriva represaliilor și prin introducerea unor canale de raportare efecă.

³¹ JO C [...], [...], p. [...].

³² JO C [...], [...], p. [...].

³³ JO C [...], [...], p. [...].

- (4) Protecția avertizorilor prevăzută în prezent în Uniunea Europeană este fragmentată de la un stat membru la altul și este repartizată în mod inegal între domeniile de politică. Consecințele încălcărilor dreptului Uniunii cu o dimensiune transfrontalieră care au fost dezvăluite de avertizori ilustrează modul în care o protecție insuficientă într-un stat membru are un impact negativ nu numai asupra funcționării politicilor UE în respectivul stat membru, ci poate să se repercuteze și asupra altor state membre și asupra Uniunii în ansamblul său.
- (5) Prin urmare, ar trebui să se aplice standarde comune minime care să asigure o protecție eficace a avertizorilor în actele și domeniile de politică în care i) este necesar să se consolideze asigurarea respectării legii; ii) subraportarea de către avertizori este un factor esențial care afectează asigurarea respectării legii și (iii) încălcarea dreptului Uniunii aduce prejudicii grave interesului public.
- (6) Protecția avertizorilor este necesară pentru a îmbunătăți asigurarea respectării dreptului Uniunii privind achizițiile publice. În plus față de imperativul de a preveni și a detecta fraudă și corupția în contextul execuției bugetului UE, inclusiv în materie de achiziții, este necesar să se abordeze problema asigurării insuficiente a respectării normelor privind achizițiile publice de către autoritățile publice naționale și de către anumiți operatori de utilități publice atunci când achiziționează bunuri, lucrări și servicii. Încălcarea acestor norme creează denaturări ale concurenței, sporește costurile aferente activității comerciale, aduce atingere intereselor investitorilor și ale acționarilor și, în ansamblu, reduce atractivitatea pentru investiții și creează condiții de concurență inechitabile pentru toate întreprinderile din Europa, afectând astfel buna funcționare a pieței interne.
- (7) În domeniul serviciilor financiare, valoarea adăugată a protecției avertizorilor a fost deja recunoscută de către legiuitorul Uniunii. În urma crizei financiare, care a dezvăluit deficiențe grave în asigurarea respectării normelor relevante, au fost introduse măsuri de protecție a avertizorilor într-un număr semnificativ de instrumente legislative în acest domeniu³⁴. În special, în contextul cadrului prudențial aplicabil instituțiilor de credit și firmelor de investiții, Directiva 2013/36/UE³⁵ prevede protecția avertizorilor, care vizează și Regulamentul (UE) nr. 575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții.
- (8) În ceea ce privește siguranța produselor introduse pe piața internă, sursa principală de colectare a elementelor de probă o reprezintă întreprinderile implicate în lanțul de producție și de distribuție, astfel încât raportările efectuate de către avertizori au o valoare adăugată ridicată, întrucât aceștia sunt mult mai aproape de sursele unor posibile practici abuzive și ilicite de fabricare, import sau distribuție de produse nesigure. Acest lucru justifică introducerea protecției avertizorilor în legătură cu cerințele de siguranță aplicabile atât „produselor armonizate”³⁶, cât și „produselor

³⁴ Comunicarea din 8.12.2010 intitulată „Consolidarea regimurilor de sancțiuni în sectorul serviciilor financiare”.

³⁵ Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (JO L 176, 27.6.2013, p. 338).

³⁶ Organismul responsabil cu elaborarea „legislației de armonizare a Uniunii” relevante este circumscris și menționat în Regulamentul [XXX] de stabilire a unor norme și proceduri pentru respectarea și asigurarea aplicării legislației de armonizare a Uniunii, 2017/0353 (COD).

nearmonizate³⁷. Protecția avertizorilor este, de asemenea, indispensabilă pentru evitarea deturnării armelor de foc, a pieselor și a componentelor acestora, a munițiilor, precum și a produselor din domeniul apărării, prin încurajarea raportării încălcărilor, cum ar fi fraudarea documentelor, modificarea etichetării sau falsificarea declarațiilor de import sau export și achiziționarea frauduloasă în interiorul Uniunii de arme de foc, aceste încălcări implicând adesea o deturnare de la piața legală spre piața ilegală. Protecția avertizorilor va sprijini, de asemenea, prevenirea fabricării ilicite de explozivi artizanali, contribuind la aplicarea corectă a restricțiilor și a controalelor privind precursorii de explozivi.

- (9) Importanța protecției avertizorilor în ceea ce privește prevenirea și descurajarea încălcărilor normelor Uniunii privind siguranța transporturilor care pot periclita viața oamenilor a fost deja recunoscută în instrumentele sectoriale ale Uniunii din domeniul siguranței aviației³⁸ și al siguranței transporturilor maritime³⁹, care prevăd măsuri adaptate de protecție a avertizorilor, precum și canale de raportare specifice. Aceste instrumente includ, de asemenea, protecția împotriva represaliilor a lucrătorilor care raportează propriile greșeli neintenționate (așa-numita „cultură justă”). Este necesar să se completeze elementele existente ale protecției avertizorilor în aceste două sectoare, precum și să se asigure o astfel de protecție pentru a consolida asigurarea respectării standardelor de siguranță pentru alte moduri de transport, și anume transportul rutier și feroviar.
- (10) Colectarea de elemente de probă, detectarea și combaterea infracțiunilor ecologice și a comportamentelor ilegale împotriva protecției mediului continuă să fie o provocare și trebuie să fie consolidate, după cum s-a recunoscut în Comunicarea Comisiei intitulată „Acțiuni ale UE în vederea îmbunătățirii conformării cu legislația de mediu și a guvernantei de mediu” din 18 ianuarie 2018⁴⁰. Doar un singur instrument sectorial referitor la protecția mediului⁴¹ prevede în prezent norme de protecție a avertizorilor, însă introducerea unei astfel de protecții pare necesară pentru a se asigura respectarea eficace a acquis-ului Uniunii în domeniul mediului, ale cărui încălcări pot aduce prejudicii grave interesului public, cu efecte care s-ar putea repercuta dincolo de frontierele naționale. Acest lucru este, de asemenea, relevant în cazul în care produsele nesigure pot produce daune de mediu.
- (11) Considerații similare justifică introducerea protecției avertizorilor, care să poarte de la dispozițiile existente și să prevină încălcarea normelor UE în domeniul lanțului alimentar și, în special, în domeniul siguranței alimentelor și a hranei pentru animale, precum și a sănătății și a bunăstării animale. Diferitele norme ale Uniunii elaborate în aceste domenii sunt puternic interconectate. Regulamentul (CE) nr. 178/2002⁴²

³⁷ Reglementate de Directiva 2001/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 decembrie 2001 privind siguranța generală a produselor (JO L 11, p. 4).

³⁸ Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă (JO L 122, p. 18).

³⁹ Directiva 2013/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind anumite responsabilități ale statului de pavilion referitoare la respectarea și asigurarea aplicării Convenției din 2006 privind munca în domeniul maritim (JO L 329, p. 1), Directiva 2009/16/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind controlul statului portului (JO L 131, p. 57).

⁴⁰ COM (2018) 10 final.

⁴¹ Directiva 2013/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iunie 2013 privind siguranța operațiunilor petroliere și gaziere *offshore* (JO L 178, p. 66).

⁴² Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității

stabilește principiile și cerințele generale care stau la baza tuturor măsurilor la nivelul Uniunii și la nivel național legate de produsele alimentare și de hrana pentru animale, cu un accent deosebit pe siguranța alimentară, cu scopul de a asigura un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorilor în raport cu produsele alimentare, precum și funcționarea eficace a pieței interne. Acest regulament prevede, printre altele, că operatorii din sectorul alimentar și al hranei pentru animale sunt împiedicați să își descurajeze angajații sau alte persoane să coopereze cu autoritățile competente atunci când acest lucru ar putea preveni, reduce sau elimina un risc generat de produsele alimentare. Legiuitorul Uniunii a adoptat o abordare similară în domeniul „Legislației în materie de sănătate animală” prin Regulamentul (UE) 2016/429 de instituire a normelor de prevenire și control al bolilor animalelor care sunt transmisibile la animale sau la oameni⁴³.

- (12) Îmbunătățirea protecției avertizorilor ar favoriza, de asemenea, prevenirea și descurajarea încălcărilor normelor Euratom privind securitatea nucleară, radioprotecția și gestionarea responsabilă și sigură a combustibilului uzat și a materialelor radioactive și ar consolida asigurarea respectării dispozițiilor existente din Directiva revizuită privind securitatea nucleară⁴⁴ cu privire la o veritabilă cultură a securității nucleare și, în special, dispozițiile articolului 8b alineatul (2) litera (a) care prevede, printre altele, că autoritatea de reglementare competentă instituie sisteme de management care acordă prioritatea cuvenită securității nucleare și promovează, la toate nivelurile personalului și conducerii, capacitatea de a pune sub semnul întrebării realizarea efectivă a principiilor și practicilor relevante de securitate și de a raporta în timp util aspectele legate de securitate.
- (13) În aceeași ordine de idei, raportările avertizorilor pot fi esențiale pentru detectarea și prevenirea, reducerea sau eliminarea riscurilor la adresa sănătății publice și a protecției consumatorilor, riscuri rezultate din încălcări ale normelor Uniunii care, altfel, ar putea rămâne ascunse. În special, protecția consumatorilor este, de asemenea, strâns legată de cazurile în care produsele nesigure pot provoca daune considerabile pentru consumatori. Prin urmare, protecția avertizorilor ar trebui să fie introdusă în ceea ce privește normele relevante ale Uniunii adoptate în temeiul articolelor 114, 168 și 169 din TFUE.
- (14) Protecția vieții private și a datelor cu caracter personal este un alt domeniu în care avertizorii se află într-o poziție privilegiată pentru a divulga încălcări ale dreptului Uniunii care pot afecta grav interesul public. Considerații similare se aplică în cazul încălcărilor Directivei privind securitatea rețelelor și a sistemelor informatice⁴⁵, care introduce notificarea incidentelor (inclusiv a celor care nu compromit datele cu caracter personal) și cerințe de securitate pentru entitățile care furnizează servicii esențiale în mai multe sectoare (de exemplu, energie, sănătate, transporturi, servicii bancare etc.), precum și pentru furnizorii de servicii digitale fundamentale (de exemplu, servicii de *cloud*). Raportările transmise de avertizori în acest domeniu sunt deosebit de importante pentru a preveni incidentele de securitate care ar afecta

Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare (JO L 31, p. 1).

⁴³

JO L 84, p. 1.

⁴⁴

Directiva 2014/87/Euratom a Consiliului din 8 iulie 2014 de modificare a Directivei 2009/71/Euratom de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare (JO L 219, 25.7.2014, p. 42-52).

⁴⁵

Directiva (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 2016 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în Uniune.

principalele activități economice și sociale și serviciile digitale utilizate pe scară largă. Aceasta contribuie la asigurarea continuității serviciilor care sunt esențiale pentru buna funcționare a pieței interne și pentru bunăstarea societății.

- (15) Raportarea de către avertizori este necesară pentru a îmbunătăți detectarea și prevenirea încălcărilor dreptului Uniunii în materie de concurență. Acest lucru ar fi util pentru a proteja funcționarea eficientă a piețelor din Uniune, pentru a asigura condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi și a aduce beneficii consumatorilor. Protecția avertizorilor ar consolida asigurarea respectării dreptului Uniunii în materie de concurență, inclusiv în domeniul ajutoarelor de stat. În ceea ce privește normele în materie de concurență aplicabile întreprinderilor, importanța raportării de informații privilegiate în detectarea încălcărilor dreptului concurenței a fost deja recunoscută în cadrul politicii de clemență a UE, precum și prin introducerea recentă de către Comisia Europeană a unui instrument pentru avertizarea anonimă în interes public⁴⁶. Introducerea protecției avertizorilor la nivelul statelor membre ar spori capacitatea Comisiei Europene, precum și a autorităților competente din statele membre de a detecta și a pune capăt încălcărilor dreptului Uniunii în materie de concurență. În ceea ce privește ajutoarele de stat, avertizorii pot juca un rol semnificativ în raportarea ajutoarelor acordate în mod ilegal și în informarea cu privire la situațiile în care ajutorul este utilizat abuziv, la nivel național, regional și local.
- (16) Protecția intereselor financiare ale Uniunii, care vizează combaterea fraudei, a corupției și a oricăror alte activități ilegale ce afectează utilizarea cheltuielilor Uniunii, colectarea veniturilor Uniunii și fondurile sau activele Uniunii, este un domeniu-cheie în care asigurarea respectării dreptului Uniunii trebuie să fie consolidată. Consolidarea protecției intereselor financiare ale Uniunii se referă, de asemenea, la executarea bugetului Uniunii privind cheltuielile efectuate pe baza Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice. Lipsa unor mecanisme eficace de asigurare a respectării legislației în domeniul intereselor financiare ale Uniunii, inclusiv în privința fraudei și a corupției la nivel național, determină scăderea veniturilor Uniunii și utilizarea necorespunzătoare a fondurilor UE, ceea ce poate denatura investițiile publice și creșterea economică și poate submina încrederea cetățenilor în acțiunile UE. Protecția avertizorilor este necesară pentru a facilita detectarea, prevenirea și descurajarea fraudei și a activităților ilegale în domeniu.
- (17) Acțiunile care încalcă normele de impozitare a societăților și mecanismele al căror scop constă în obținerea unui avantaj fiscal și sustragerea de la obligațiile legale, contrarând obiectul sau scopul legislației aplicabile privind impozitarea societăților, afectează negativ buna funcționare a pieței interne. Acestea pot genera o concurență fiscală neloială și o evaziune fiscală extinsă, denaturând condițiile de concurență echitabile pentru întreprinderi și determinând o pierdere de venituri fiscale pentru statele membre și pentru bugetul Uniunii în ansamblul său. Protecția avertizorilor se adaugă inițiativelor recente ale Comisiei care vizează îmbunătățirea transparenței și a schimbului de informații în domeniul fiscal⁴⁷ și crearea unui mediu fiscal mai echitabil pentru întreprinderi în cadrul Uniunii⁴⁸, cu scopul de a spori eficacitatea statelor

⁴⁶ Comunicarea Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cazurile referitoare la înțelegeri (JO C 298/17, 8.12.2006); http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-591_en.htm

⁴⁷ Directiva 2011/16/UE a Consiliului din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE (astfel cum a fost modificată).

⁴⁸ Directiva (UE) 2016/1164 a Consiliului din 12 iulie 2016 de stabilire a normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne (astfel cum a

membre în ceea ce privește identificarea mecanismelor evazive și/sau abuzive care, în caz contrar, ar putea trece neobservate, contribuind astfel la descurajarea acestor mecanisme.

- (18) Anumite acte ale Uniunii, în special în domeniul serviciilor financiare, cum ar fi Regulamentul (UE) nr. 596/2014 privind abuzul de piață⁴⁹ și Directiva de punere în aplicare (UE) 2015/2392 a Comisiei, adoptată pe baza regulamentului sus-menționat⁵⁰, conțin deja norme detaliate privind protecția avertizorilor. Aceste acte legislative existente ale Uniunii, inclusiv lista menționată în partea II din anexă, ar trebui completate prin prezenta directivă, astfel încât aceste instrumente să fie aliniate pe deplin la standardele minime prevăzute de directivă, menținând, totodată, eventualele caracteristici specifice pe care le prevăd, în funcție de sectoarele relevante. Acest lucru este deosebit de important pentru a determina care dintre entitățile juridice din domeniul serviciilor financiare, al prevenirii spălării banilor și al finanțării terorismului sunt în prezent obligate să instituie canale interne de raportare.
- (19) De fiecare dată când este adoptat un nou act al Uniunii pentru care protecția avertizorilor este relevantă și poate contribui la asigurarea mai eficace a respectării legii, ar trebui să se aibă în vedere posibilitatea de a modifica anexa la prezenta directivă pentru a include actul respectiv în domeniul său de aplicare.
- (20) Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere protecției acordate angajaților care raportează încălcări ale dreptului Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă. În special, în domeniul securității și al sănătății în muncă, articolul 11 din Directiva-cadru 89/391/CEE impune deja statelor membre să se asigure că lucrătorii sau reprezentanții acestora nu sunt dezavantajați din cauza solicitărilor sau a propunerilor lor adresate angajatorilor referitoare la luarea de măsuri adecvate pentru a atenua riscurile pentru lucrători și/sau pentru a înlătura sursele de pericol. Lucrătorii și reprezentanții acestora au dreptul de a semnaliza autorităților naționale competente eventuale probleme în cazul în care consideră că măsurile luate și mijloacele puse la dispoziție de angajator nu sunt adaptate scopului de asigurare a securității și a sănătății publice.
- (21) Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere protecției securității naționale și a altor informații clasificate care, conform dreptului Uniunii sau actelor cu putere de lege ori dispozițiilor administrative în vigoare în statul membru în cauză, trebuie să fie protejate, din rațiuni de securitate, împotriva accesului neautorizat. În special, prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere obligațiilor care decurg din Decizia (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei din 13 martie 2015 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate sau din Decizia Consiliului din 23 septembrie 2013 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate.
- (22) Persoanele care raportează informații referitoare la amenințări sau prejudicii aduse interesului public obținute în contextul activităților lor profesionale își exercită dreptul

fost modificată); Propunere de directivă a Consiliului privind o bază fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB), COM/2016/0683 final — 2016/0336; Propunere de directivă a Consiliului privind o bază fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB), COM/2016/0685 final — 2016/0337.

⁴⁹ JO L 173, p. 1.

⁵⁰ Directiva de punere în aplicare (UE) 2015/2392 a Comisiei din 17 decembrie 2015 privind Regulamentul (UE) nr. 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește raportarea către autoritățile competente a încălcărilor efective sau potențiale ale acestui regulament (JO L 332, p. 126).

la libertatea de exprimare. Dreptul la libertatea de exprimare, consacrat la articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”) și la articolul 10 din Convenția europeană a drepturilor omului („CEDO”), cuprinde libertatea și pluralismul mass-mediei.

- (23) În consecință, prezenta directivă se bazează pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la dreptul la libertatea de exprimare, precum și pe principiile elaborate pe această bază de către Consiliul Europei în Recomandarea sa din 2014 privind protecția avertizorilor⁵¹.
- (24) Persoanele trebuie să beneficieze de o protecție juridică specifică în cazul în care au luat cunoștință de informațiile pe care le raportează prin intermediul activităților lor profesionale și, prin urmare, sunt expuse riscului de represalii la locul de muncă (de exemplu, pentru încălcarea obligației de a păstra confidențialitatea sau a obligației de loialitate). Motivul care stă la baza necesității de a asigura protecția acestor persoane este poziția lor de vulnerabilitate economică în raport cu persoana de care depind *de facto* în activitatea pe care o desfășoară. În cazul în care nu există un astfel de dezechilibru de putere în contextul activităților profesionale (de exemplu în cazul reclamanților obișnuiți sau al trecătorilor), nu este necesar să se asigure protecția împotriva represaliilor.
- (25) Pentru a asigura efectiv respectarea dreptului Uniunii, trebuie acordată protecție unei game cât mai largi cu putință de categorii de persoane care, indiferent dacă sunt cetățeni ai UE sau resortisanți ai țărilor terțe, prin activitățile profesionale pe care le desfășoară (indiferent de natura acestor activități, de faptul că sunt sau nu remunerate), au un acces privilegiat la informații privind încălcări a căror raportare ar fi în interesul public și care pot antrena represalii pentru persoanele care le raportează. Statele membre ar trebui să se asigure că necesitatea protecției este stabilită în funcție de toate împrejurările relevante și nu doar în funcție de natura relației, astfel încât să acopere întreaga gamă de persoane care au legătură, în sens larg, cu organizația în care s-a produs încălcarea.
- (26) Protecția ar trebui să se aplice, în primul rând, persoanelor care au statutul de „lucrători”, în sensul articolului 45 din TFUE, astfel cum a fost interpretat de Curtea de Justiție a Uniunii Europene⁵², și anume persoanelor care, pentru o anumită perioadă de timp, furnizează servicii pentru și sub conducerea altei persoane, în schimbul cărora primesc o remunerație. Așadar, protecția ar trebui să fie acordată și lucrătorilor în cadrul unor raporturi de muncă atipice, inclusiv lucrătorilor cu fracțiune de normă și lucrătorilor cu contract individual de muncă încheiat pe perioadă determinată, precum și persoanelor care au încheiat un contract de muncă sau un raport de muncă cu un agent de muncă temporară, acestea fiind tipuri de raporturi în care protecția standard împotriva tratamentelor inechitabile este adesea dificil de aplicat.
- (27) Protecția ar trebui, de asemenea, extinsă și la alte categorii de persoane fizice sau juridice care, deși nu sunt „lucrători” în sensul articolului 45 din TFUE, pot juca un rol esențial în demascarea încălcărilor legislației și se pot afla într-o poziție de vulnerabilitate economică în contextul activităților lor profesionale. De exemplu, în domenii precum siguranța produselor, furnizorii sunt mult mai aproape de sursa unor

⁵¹ CM/Rec(2014)7.

⁵² Hotărârile din 3 iulie 1986, Lawrie-Blum, cauza 66/85; din 14 octombrie 2010, Union Syndicale Solidaires Isère, cauza C-428/09; din 9 iulie 2015, Balkaya, cauza C-229/14; din 4 decembrie 2014, FNV Kunsten, cauza C-413/13 și din 17 noiembrie 2016, Ruhrlandklinik, cauza C-216/15.

eventuale practici inechitabile și ilicite în ceea ce privește fabricarea, importul sau distribuția de produse nesigure; la executarea fondurilor Uniunii, consultanții care își oferă serviciile se află într-o poziție privilegiată pentru a atrage atenția asupra încălcărilor pe care le observă. Astfel de categorii de persoane, inclusiv persoanele care desfășoară o activitate independentă de furnizare de servicii, liber-profesioniști, contractanți, subcontractanți și furnizorii, fac, de regulă, obiectul unor represalii sub forma rezilierii anticipate a contractului sau a anulării contractului de servicii, a licențelor sau a autorizațiilor, precum și sub forma pierderii unor oportunități de afaceri, a pierderii de venituri, a unor constrângeri, intimidări sau hărțuiri, a includerii pe lista neagră/a boicotării afacerii sau a prejudicierii reputației lor. Acționarii și persoanele care se află în organele de conducere pot, de asemenea, suferi represalii, de exemplu, din punct de vedere financiar sau sub formă de intimidare ori hărțuire, de includere pe lista neagră sau de prejudiciere a reputației lor. De asemenea, protecția ar trebui să fie acordată candidaților la ocuparea unui loc de muncă sau pentru furnizarea de servicii unei organizații, care au obținut informațiile privind încălcările legii în timpul procesului de recrutare sau al unei alte etape a negocierilor precontractuale și care pot suferi represalii, de exemplu sub formă de recomandări negative pentru angajare sau de includere pe lista neagră/boicotare a afacerii.

- (28) Protecția eficace a avertizorilor presupune protejarea și a altor categorii de persoane care, deși nu se bazează din punct de vedere economic pe activitățile lor profesionale, pot suferi totuși represalii pentru faptul că demască încălcări. Represaliile împotriva voluntarilor și a stagiarilor neremunerați se pot manifesta prin faptul că nu se mai recurge la serviciile lor sau că se prezintă o recomandare negativă pentru viitoarea lor încadrare în muncă sau prin prejudicierea reputației lor.
- (29) Pentru a detecta și a preveni în mod eficace un prejudiciu grav adus interesului public, informațiile raportate care pot beneficia de protecție acoperă nu numai activitățile ilegale, ci și abuzurile de drept, și anume actele sau omisiunile care nu par a fi ilegale din punct de vedere formal, dar care încalcă obiectul sau scopul legii.
- (30) Pentru a preveni în mod eficace încălcările dreptului Uniunii, trebuie să se acorde protecție și persoanelor care furnizează informații despre încălcări potențiale, care nu s-au concretizat încă, dar care sunt susceptibile să fie săvârșite. Din aceleași motive, se justifică acordarea protecției și pentru persoanele care nu furnizează elemente de probă pozitive, dar care ridică preocupări sau suspiciuni rezonabile. În același timp, protecția nu ar trebui să se aplice în cazul raportării de informații care se află deja în domeniul public sau de zvonuri nefondate.
- (31) Represaliile exprimă legătura strânsă (cauză-efect) care trebuie să existe între raportare și tratamentul defavorabil suferit, în mod direct sau indirect, de către persoana care efectuează raportarea, astfel încât această persoană să se poată bucura de protecție juridică. Protecția eficace a persoanelor care efectuează raportări, ca mijloc de consolidare a asigurării respectării dreptului Uniunii, necesită o definiție amplă a represaliilor, care să înglobeze orice act sau omisiune apărută în context profesional care le cauzează prejudicii persoanelor respective.
- (32) Protecția împotriva represaliilor ca mijloc de protejare a libertății de exprimare și a libertății mass-mediei ar trebui să fie furnizată atât persoanelor care raportează informații despre acte sau omisiuni în cadrul unei organizații (raportare internă) sau către o autoritate externă (raportare externă), cât și persoanelor care divulgă astfel de informații în domeniul public (de exemplu, direct către public, prin intermediul platformelor online sau al platformelor de comunicare socială, sau către mass-media,

funcționari aleși, organizații ale societății civile, syndicate sau organizații profesionale/patronale).

- (33) Avertizorii reprezintă, în special, surse importante pentru jurnaliștii de investigație. Furnizarea unei protecții eficace a avertizorilor împotriva represaliilor sporește securitatea juridică a (potențialilor) avertizori și, prin urmare, încurajează și facilitează avertizarea în interes public și în mass-media. În acest sens, protecția avertizorilor ca surse jurnalistice este indispensabilă pentru a garanta rolul de „gardian” al jurnalismului de investigație în societățile democratice.
- (34) Este obligația statelor membre să identifice autoritățile competente pentru a primi și a adopta măsuri subsecvente corespunzătoare în urma raportărilor referitoare la încălcări care intră în domeniul de aplicare al prezentei directive. Acestea pot fi organisme de reglementare sau de supraveghere în domeniile vizate, agenții responsabile cu asigurarea respectării legii, organisme de combatere a corupției și ombudsmani. Autoritățile desemnate drept competente dispun de capacitățile și competențele necesare pentru a evalua acuratețea acuzațiilor formulate în raportare și pentru a remedia încălcările denunțate, inclusiv prin lansarea unei anchete, a unei urmăriri penale sau a unei acțiuni pentru recuperarea fondurilor ori prin adoptarea altor măsuri de remediere adecvate, în conformitate cu mandatul lor.
- (35) Dreptul Uniunii în domenii specifice, cum ar fi abuzul de piață⁵³, aviația civilă⁵⁴ sau siguranța operațiunilor petroliere și gaziere *offshore*⁵⁵, prevede deja instituirea unor canale de raportare interne și externe. Obligațiile de a crea astfel de canale prevăzute în prezenta directivă ar trebui să se bazeze, pe cât posibil, pe canalele existente prevăzute de acte specifice ale Uniunii.
- (36) Unele organisme, oficii și agenții ale Uniunii, cum ar fi Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA), Agenția Europeană de Siguranță a Aviației (AESA) și Agenția Europeană pentru Medicamente (EMA), dispun de canale și proceduri externe pentru primirea raportărilor referitoare la încălcări ce intră în domeniul de aplicare al prezentei directive, care asigură, în principal, confidențialitatea identității persoanelor care efectuează raportarea. Prezenta directivă nu aduce atingere acestor canale de raportare și proceduri externe, dacă există, însă se va asigura că persoanele care raportează informații acestor organisme, oficii sau agenții ale Uniunii beneficiază de standarde minime comune de protecție în întreaga Uniune.
- (37) Pentru detectarea și prevenirea eficace a încălcărilor dreptului Uniunii, este crucial ca informațiile relevante să le parvină rapid persoanelor aflate cel mai aproape de sursa problemei, care sunt cele mai în măsură să investigheze și dispun de competențe pentru a remedia situația, acolo unde este posibil. Aceasta presupune că entitățile juridice din sectorul privat și public instituie proceduri interne adecvate pentru primirea raportărilor și pentru luarea de măsuri subsecvente acestora.
- (38) Pentru entitățile juridice din sectorul privat, obligația de a stabili canale interne este proporțională cu dimensiunea lor și cu nivelul de risc pe care activitățile acestora îl prezintă pentru interesul public. Aceasta ar trebui să se aplice tuturor entităților

⁵³ Citată anterior.

⁵⁴ Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă, JO L 122, p. 18.

⁵⁵ Directiva 2013/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iunie 2013 privind siguranța operațiunilor petroliere și gaziere *offshore* și de modificare a Directivei 2004/35/CE.

mijlocii și mari, indiferent de natura activităților lor, pe baza obligației acestora de a colecta TVA. Ca regulă generală, întreprinderile mici și microîntreprinderile, astfel cum sunt definite la articolul 2 din anexa la Recomandarea Comisiei din 6 mai 2003, astfel cum a fost modificată⁵⁶, ar trebui să fie scutite de obligația de a institui canale interne. Cu toate acestea, în urma unei evaluări adecvate a riscurilor, statele membre le pot solicita întreprinderilor mici să instituie canale interne de raportare în anumite cazuri (de exemplu, în situația în care există riscuri semnificative ce pot rezulta din activitățile lor).

- (39) Scutirea întreprinderilor mici și a microîntreprinderilor de obligația de a institui canale interne de raportare nu ar trebui să se aplice întreprinderilor private care își desfășoară activitatea în domeniul serviciilor financiare. Întreprinderile în cauză ar trebui să aibă în continuare obligația de a institui canale interne de raportare, în conformitate cu obligațiile actuale prevăzute în acquis-ul Uniunii privind serviciile financiare.
- (40) Ar trebui să fie clar că, în cazul unor entități juridice private care nu prevăd canale interne de raportare, persoanele care efectuează raportări ar trebui să aibă posibilitatea de a raporta extern, direct autorităților competente, și ar trebui să beneficieze de protecția împotriva represaliilor prevăzută în prezenta directivă.
- (41) Pentru a se asigura, în special, respectarea normelor în materie de achiziții publice în sectorul public, obligația de a institui canale interne de raportare ar trebui să se aplice tuturor entităților juridice publice, la nivel local, regional și național, în mod proporțional cu dimensiunea lor. În cazul în care în entitățile publice mici nu sunt prevăzute canale interne, statele membre pot prevedea ca raportarea internă să se efectueze la un nivel superior al administrației (și anume, la nivel regional sau central).
- (42) Cu condiția asigurării confidențialității în ceea ce privește identitatea persoanei care efectuează raportarea, este la latitudinea fiecărei entități juridice private și publice să definească tipul de canale de raportare care trebuie înființate, cum ar fi raportarea față în față, prin poștă, prin cutii pentru reclamații, printr-o linie telefonică sau prin intermediul unei platforme online (intranet sau internet). Cu toate acestea, canalele de raportare nu ar trebui să se limiteze la acele instrumente dintre cele menționate mai sus – și anume raportarea față în față și cutiile pentru reclamații – care nu garantează confidențialitatea identității persoanei care efectuează raportarea.
- (43) Părți terțe pot, de asemenea, să fie autorizate să primească raportări în numele unor entități private și publice, cu condiția ca acestea să ofere garanții adecvate privind respectarea independenței, a confidențialității, a protecției datelor și a caracterului secret. Acestea pot fi furnizori de platforme de raportare externă, consilieri juridici sau auditori externi ori reprezentanți ai sindicatelor.
- (44) Procedurile de raportare internă ar trebui să le permită entităților juridice private să primească și să investigheze în deplină confidențialitate raportările transmise de către angajații entității și ai filialelor ori entităților afiliate ale acesteia („grupul”), dar și, în măsura posibilului, raportările transmise de către oricare dintre agenții și furnizorii grupului și de către orice persoană care obține informații prin intermediul activităților sale profesionale desfășurate împreună cu entitatea și grupul respectiv.
- (45) Persoanele sau departamentele cele mai potrivite din cadrul unei entități juridice private care sunt desemnate a fi competente pentru a primi raportări și a adopta măsuri

⁵⁶

Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, 20.5.2003, p. 36).

subsecvente acestora depind de structura entității, dar, în orice caz, funcția acestora ar trebui să asigure absența unui conflict de interese și independența lor. În cadrul unor entități mai mici, această funcție ar putea fi o funcție dublă, deținută de o agent al societății în măsură să raporteze direct către șeful organizației, cum ar fi un coordonator al conformității sau un responsabil cu resursele umane, un jurist sau un responsabil pentru protecția vieții private, un director financiar, un responsabil executiv de audit sau un membru al consiliului de administrație.

- (46) În contextul raportării interne, calitatea și transparența informațiilor furnizate cu privire la acțiunile subsecvente raportării sunt esențiale pentru a consolida încrederea în eficacitatea sistemului general de protejare a avertizorilor și reduc probabilitatea unor noi raportări sau divulgări inutile de informații. Persoana care efectuează raportarea ar trebui să fie informată într-un termen rezonabil cu privire la acțiunile avute în vedere sau adoptate ca măsuri subsecvente raportării (de exemplu, clasarea cazului ca urmare a lipsei de elemente de probă suficiente sau din alte motive, lansarea unei anchete interne și, eventual, constatările sale și/sau măsurile luate pentru a aborda problema ridicată, sesizarea unei autorități competente pentru investigații suplimentare), în măsura în care astfel de informații nu ar aduce atingere anchetei sau investigației și nu ar afecta drepturile persoanei vizate. Un astfel de termen rezonabil nu ar trebui să depășească, în total, trei luni. În cazul în care nu s-a stabilit încă adoptarea unor măsuri subsecvente adecvate, persoana care efectuează raportarea ar trebui să fie informată în acest sens și cu privire la orice feedback suplimentar la care ar trebui să se aștepte.
- (47) Persoanele care intenționează să raporteze încălcări ale dreptului Uniunii ar trebui să fie în măsură să ia o decizie în cunoștință de cauză cu privire la oportunitatea, modalitatea și momentul raportării. Entitățile publice și private care au instituit proceduri de raportare internă furnizează informații referitoare la aceste proceduri, precum și la procedurile de raportare externă către autoritățile competente. Aceste informații trebuie să fie ușor de înțeles și de accesat, inclusiv, în măsura posibilului, pentru orice alte persoane, în afară de angajați, care intră în contact cu entitatea respectivă prin activitățile lor profesionale, cum ar fi prestatorii de servicii, distribuitorii, furnizorii și partenerii de afaceri. De exemplu, astfel de informații pot fi publicate într-un loc vizibil, accesibil tuturor acestor persoane, și pe intranetul entității și pot fi, de asemenea, incluse în cursurile și în formarea în materie de etică și integritate.
- (48) Pentru a detecta și a preveni în mod eficace încălcările dreptului Uniunii este necesar să se asigure faptul că potențialii avertizori pot cu ușurință și în deplină confidențialitate să aducă informațiile pe care le dețin la cunoștința autorităților competente relevante care sunt în măsură să investigheze și să remedieze problema, după caz.
- (49) Lipsa de încredere în utilitatea raportării este unul dintre principalii factori care îi descurajează pe potențialii avertizori. Acest lucru justifică impunerea unei obligații clare în sarcina autorităților competente de a întreprinde în mod riguros acțiuni subsecvente raportărilor primite și de a oferi, într-un interval de timp rezonabil, un feedback persoanelor care efectuează raportarea în ceea ce privește măsurile avute în vedere sau măsurile subsecvente adoptate (de exemplu, clasarea cazului ca urmare a lipsei de elemente de probă suficiente sau din alte motive, lansarea unei anchete și, eventual, constatările și/sau măsurile luate pentru a aborda problema ridicată; sesizarea unei alte autorități competente pentru a întreprinde acțiunile subsecvente care se

impun), în măsura în care aceste informații nu ar prejudicia ancheta sau drepturile persoanelor vizate.

- (50) Acțiunile subsecvente și feedbackul ar trebui să aibă loc într-un interval de timp rezonabil; acest lucru este justificat de necesitatea de a aborda prompt problema care poate face obiectul raportării, precum și de a evita divulgările inutile de informații. Intervalul de timp menționat nu ar trebui să depășească trei luni, dar ar putea fi prelungit la șase luni, atunci când acest lucru este necesar ca urmare a unor circumstanțe specifice cazului, în special datorită naturii și complexității obiectului raportării, care poate necesita o anchetă îndelungată.
- (51) Când acest lucru este prevăzut de dreptul național sau de dreptul Uniunii, autoritățile competente ar trebui să transmită cazurile sau informațiile relevante către organismele, oficiile sau agențiile competente ale Uniunii, inclusiv, în scopul prezentei directive, Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) și Parchetului European (EPPO), fără a aduce atingere posibilității ca persoana care efectuează raportarea să sesizeze direct aceste organisme, oficii sau agenții ale Uniunii.
- (52) Pentru a permite o comunicare eficace cu personalul specializat, este necesar ca autoritățile competente să dispună și să utilizeze canale specifice, distincte de sistemele lor obișnuite de reclamații publice, care ar trebui să fie ușor de utilizat și să permită raportarea în formă scrisă și orală, precum și raportarea electronică și neelectronică.
- (53) Autoritățile competente ar trebui să dispună de angajați specializați în acest scop, care să aibă o formare profesională, inclusiv în ceea ce privește normele aplicabile privind protecția datelor, pentru a trata raportările și a asigura comunicarea cu persoana care efectuează raportarea, precum și pentru a lua măsurile subsecvente corespunzătoare în urma raportării.
- (54) Persoanele care intenționează să raporteze ar trebui să fie în măsură să ia o decizie în cunoștință de cauză cu privire la oportunitatea, modalitatea și momentul raportării. Prin urmare, autoritățile competente ar trebui să divulge și să pună la dispoziția publicului larg informații ușor accesibile cu privire la canalele de raportare disponibile pentru comunicarea cu autoritățile competente, cu privire la procedurile aplicabile și la membrii specializați ai personalului din cadrul acestor autorități. Toate informațiile privind raportările ar trebui să fie transparente, ușor de înțeles și fiabile, pentru a promova și a nu descuraja raportarea.
- (55) Statele membre ar trebui să se asigure că autoritățile competente dispun de proceduri adecvate de protecție pentru prelucrarea raportărilor referitoare la încălcări și pentru protecția datelor cu caracter personal ale persoanelor la care se face referire în raportare. Aceste proceduri ar trebui să asigure faptul că identitatea persoanelor care efectuează raportarea, a persoanelor vizate și a persoanelor terțe la care se face referire în raportare (de exemplu, martori sau colegi) este protejată în toate etapele procedurii. Această obligație nu ar trebui să aducă atingere necesității și proporționalității obligației de a divulga informații în cazul în care acest lucru este impus de dreptul Uniunii sau de dreptul național și face obiectul unor garanții adecvate prevăzute în dreptul Uniunii și în dreptul național, inclusiv în contextul anchetelor sau al procedurilor judiciare ori pentru a proteja libertățile altor persoane, inclusiv drepturile la apărare ale persoanei vizate.
- (56) Este necesar ca personalul specializat al autorității competente și membrii personalului autorității competente cărora li se dă acces la informațiile furnizate autorității

competente de persoana care efectuează raportarea să respecte secretul profesional și confidențialitatea atunci când transmit datele, atât în interiorul, cât și în afara autorității competente, inclusiv atunci când o autoritate competentă deschide o investigație sau o anchetă sau desfășoară activități ulterioare de asigurare a respectării legii în legătură cu raportarea încălcărilor.

- (57) Statele membre ar trebui să se asigure că se păstrează o evidență adecvată a tuturor raportărilor referitoare la încălcări, că fiecare raportare poate fi accesată în cadrul autorității competente și că informațiile primite prin intermediul raportărilor ar putea fi utilizate ca elemente de probă în cadrul acțiunilor de asigurare a respectării legii, după caz.
- (58) Protecția datelor cu caracter personal ale persoanei care efectuează raportarea și ale persoanei vizate este esențială pentru a evita tratamentul inechitabil sau prejudicierea reputației cauzate de divulgarea datelor cu caracter personal, în special a datelor care dezvăluie identitatea unei persoane vizate. Așadar, în conformitate cu cerințele prevăzute de Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date (Regulamentul general privind protecția datelor, denumit în continuare și „RGPD”), autoritățile competente ar trebui să instituie proceduri adecvate de protecție a datelor axate în mod specific pe protecția persoanei care efectuează raportarea, a persoanei vizate și a oricărei persoane terțe menționate în raportare, care ar trebui să includă un sistem sigur în cadrul autorității competente, cu drepturi de acces limitate, acordate numai personalului autorizat.
- (59) Revizuirea în mod regulat a procedurilor autorităților competente și schimbul de bune practici între acestea ar trebui să garanteze că aceste proceduri sunt adecvate și, prin urmare, își îndeplinesc scopul.
- (60) Pentru a beneficia de protecție, persoanele care efectuează raportarea ar trebui să creadă în mod rezonabil, prin prisma circumstanțelor și a informațiilor de care dispun în momentul raportării, că aspectele pe care le raportează sunt adevărate. Această convingere rezonabilă ar trebui să fie prezumată până la proba contrarie. Aceasta este o garanție esențială împotriva unor raportări răuvoitoare și nereserioase sau abuzive, asigurându-se faptul că persoanele care raportează intenționat și cu bună știință informații greșite sau înșelătoare nu beneficiază de protecție. În același timp, prin acest demers, se asigură faptul că protecția nu este pierdută atunci când persoana care efectuează raportarea a prezentat informații inexacte cu bună-credință. În mod similar, persoanele care efectuează raportarea ar trebui să aibă dreptul la protecție în temeiul prezentei directive în cazul în care au motive întemeiate de a crede că informațiile raportate se încadrează în domeniul său de aplicare.
- (61) Cerința referitoare la utilizarea pe niveluri a canalelor de raportare, ca regulă generală, este necesară pentru a garanta că informațiile ajung la persoanele care pot contribui la soluționarea eficace și timpurie a riscurilor la adresa interesului public, precum și pentru a preveni prejudicierea nejustificată a reputației ca urmare a divulgării de informații. În același timp, sunt necesare unele excepții de la aplicarea acestei cerințe, menite să îi permită persoanei care efectuează raportarea să aleagă cel mai adecvat canal, în funcție de circumstanțele individuale ale fiecărui caz. În plus, este necesar să se protejeze divulgarea de informații, ținând seama de unele principii democratice, și anume transparența și responsabilitatea, drepturile fundamentale precum libertatea de exprimare și libertatea mass-mediei, asigurându-se totodată un echilibru între interesul angajatorilor de a-și administra organizațiile și de a-și proteja interesele și interesul

publicului de a fi apărat de orice prejudiciu, în conformitate cu criteriile dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului⁵⁷.

- (62) Ca regulă generală, persoanele care efectuează raportarea ar trebui să utilizeze mai întâi canalele interne pe care le au la dispoziție și să transmită raportarea angajatorului lor. Cu toate acestea, se poate întâmpla să nu existe canale interne (în cazul entităților care nu sunt supuse obligației de a institui astfel de canale în virtutea prezentei directive sau a dreptului național aplicabil) sau ca utilizarea lor să nu fie obligatorie (de exemplu în cazul persoanelor care nu se află într-un raport de muncă) sau se poate întâmpla ca aceste canale să fi fost utilizate, dar să nu fi funcționat în mod adecvat (de exemplu, raportarea nu a fost tratată cu diligență sau într-un termen rezonabil ori nu s-a luat nicio măsură pentru a remedia încălcarea, în ciuda rezultatelor pozitive obținute în urma anchetei).
- (63) În alte cazuri, nu se poate aștepta în mod rezonabil ca respectivele canale interne să funcționeze corespunzător, de exemplu, atunci când persoanele care efectuează raportarea au motive întemeiate de a crede că vor suferi represalii legate de raportare; că nu li se va proteja confidențialitatea; că persoana care deține responsabilitatea ultimă în contextul profesional este implicată în încălcare; că o astfel de încălcare ar putea fi disimulată; că elementele de probă pot fi disimulate sau distruse; că eficacitatea acțiunilor de investigație ale autorităților competente ar putea fi periclitată sau că se impun acțiuni urgente (de exemplu, din cauza riscului iminent al unui pericol substanțial și specific pentru viața, sănătatea și siguranța persoanelor sau a mediului înconjurător). În toate aceste cazuri, persoanele care efectuează raportări externe către autoritățile competente și, după caz, către organismele, oficiile sau agențiile Uniunii sunt protejate. În plus, trebuie să se acorde protecție și în cazurile în care dreptul Uniunii permite persoanei care efectuează raportarea să raporteze direct autorităților naționale competente sau organismelor, oficiilor ori agențiilor Uniunii, de exemplu în contextul fraudei împotriva bugetului Uniunii, al prevenirii și al depistării spălării banilor, precum și în contextul finanțării terorismului sau în domeniul serviciilor financiare.
- (64) Persoanele care divulgă direct informații ar trebui, de asemenea, să beneficieze de protecție în cazurile în care o încălcare rămâne netratată (de exemplu, nu a fost evaluată sau investigată în mod corect sau nu au fost luate măsuri de remediere), în pofida faptului că încălcarea respectivă a fost raportată intern sau extern, în urma utilizării pe niveluri a canalelor disponibile; sau în cazurile în care persoanele care efectuează raportarea au motive întemeiate de a crede că există o coluziune între autorul încălcării și autoritatea competentă, că elementele de probă pot fi disimulate sau distruse ori că eficacitatea acțiunilor de investigație ale autorităților competente ar putea să fie periclitată; ori în cazurile în care există un pericol iminent și evident pentru interesul public sau un risc de daune ireversibile, inclusiv, printre altele, vătămarea integrității fizice.
- (65) Persoanele care efectuează raportarea ar trebui să fie protejate împotriva tuturor formelor de represalii, indiferent dacă sunt directe sau indirecte, pe care le-ar putea aplica angajatorul sau clientul/destinatarul serviciilor și persoanele care lucrează sau

⁵⁷

Unul dintre criteriile necesare pentru a determina dacă represaliile împotriva avertizorilor care divulgă informații interferează cu libertatea de exprimare într-un mod care nu este necesar într-o societate democratică este întrebarea dacă persoanele care au divulgat informațiile respective au avut la dispoziție canale alternative pentru a efectua aceste divulgări; a se vedea, de exemplu, cauza Guja/Moldova [GC], nr. 14277/04, CEDO 2008.

acționează în numele acestuia din urmă, inclusiv colegii și cadrele de conducere din aceeași organizație sau din alte organizații cu care persoana care efectuează raportarea este în contact în contextul activităților sale profesionale, situații în care represaliile sunt recomandate sau tolerate de către persoana vizată. Ar trebui să se acorde protecție împotriva măsurilor de retorsiune luate față de însăși persoana care efectuează raportarea, precum și împotriva măsurilor de retorsiune care pot fi luate față de entitatea juridică pe care aceasta o reprezintă, cum ar fi refuzul de a presta servicii, includerea pe lista neagră sau boicotarea afacerilor. Represaliile indirecte includ și acțiunile întreprinse împotriva rudelor persoanei care efectuează raportarea, care se află, de asemenea, într-un raport profesional cu angajatorul acestei persoane, sau acțiunile împotriva clientului/destinatarului serviciilor și a reprezentanților lucrătorilor care au oferit sprijin persoanei care efectuează raportarea.

- (66) Dacă represaliile sunt făcute fără a fi descurajate sau sancționate, acest lucru are un efect disuasiv asupra potențialilor avertizori. O interdicție a represaliilor prevăzută în mod clar prin lege are un efect disuasiv puternic, consolidat prin dispoziții privind răspunderea personală și prin sancțiuni pentru autorii represaliilor.
- (67) Potențialii avertizori care nu sunt siguri de modalitatea de raportare sau care nu au certitudinea că vor fi protejați, pot fi, în cele din urmă, descurajați să efectueze raportări. Statele membre ar trebui să se asigure că informațiile relevante sunt ușor de înțeles și accesibile publicului larg. Ar trebui să se ofere consiliere individuală, imparțială și confidențială, cu titlu gratuit, de exemplu pentru a determina dacă informațiile în cauză sunt acoperite de normele aplicabile privind protecția avertizorilor, pentru a stabili cel mai potrivit canal de raportare care poate fi utilizat și procedurile alternative care sunt disponibile în cazul în care informațiile nu sunt acoperite de normele aplicabile („semnalizare”). Accesul la o astfel de consiliere poate contribui la asigurarea faptului că raportările sunt transmise prin canalele adecvate, în mod responsabil, și că încălcările și neregulile sunt detectate în timp util sau sunt chiar împiedicate.
- (68) În anumite cadre naționale și în anumite cazuri, persoanele care efectuează raportarea și care suferă represalii pot beneficia de forme de certificare a faptului că îndeplinesc condițiile aferente normelor aplicabile. În pofida acestor posibilități, persoanele respective ar trebui să aibă efectiv acces la un control jurisdicțional, prin care instanțelor să le revină responsabilitatea de a decide, pe baza tuturor circumstanțelor individuale ale cazului, dacă persoanele respective îndeplinesc condițiile aferente normelor aplicabile.
- (69) Nu ar trebui să fie posibil să se renunțe la drepturile și la obligațiile stabilite de prezenta directivă prin mijloace contractuale. Nu se pot invoca obligațiile legale sau contractuale ale persoanelor fizice, cum ar fi clauzele de loialitate stipulate în contracte sau acordurile de confidențialitate/nedivulgare, drept motiv pentru a-i împiedica pe lucrători să efectueze raportări, pentru a le refuza protecția sau pentru a-i penaliza că au efectuat raportări. În același timp, prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere protecției privilegiului juridic profesional și a oricărui alt privilegiu profesional, astfel cum se prevede în legislația națională.
- (70) Este probabil ca măsurile de retorsiune să fie prezentate ca fiind justificate de alte motive decât cele legate de raportare și poate fi foarte dificil pentru persoanele care efectuează raportarea să dovedească legătura dintre cele două fenomene, în timp ce autorii represaliilor pot avea mai multă putere și mai multe resurse pentru a documenta acțiunile întreprinse și raționamentul urmat. Prin urmare, în momentul în care

persoana care efectuează raportarea demonstrează, la prima vedere, că a transmis o raportare sau a divulgat informații în conformitate cu prezenta directivă și că a suferit un prejudiciu, sarcina probei ar trebui să îi revină persoanei care a întreprins măsurile prejudiciabile, care ar trebui să demonstreze apoi că măsurile luate nu au fost legate în niciun fel de raportarea sau divulgarea de informații.

- (71) Dincolo de interdicția explicită a represaliilor prevăzută de lege, este esențial ca persoanele care efectuează raportări și care suferă represalii să aibă acces la căi de atac. Măsura reparatorie potrivită în fiecare caz va fi determinată de tipul de represalii suferite. Aceasta poate lua forma unor acțiuni de reabilitare (de exemplu, în cazul concedierii, al transferului sau al retrogradării ori în cazul blocării formării sau a promovării) sau a unor acțiuni de reabilitare a unui permis, a unei licențe sau a unui contract anulat; a unor compensații pentru pierderile financiare actuale și viitoare (pentru pierderea salariului din trecut, dar și pentru pierderea viitoare de venit și pentru costurile legate de schimbarea profesiei); a unor compensații pentru alte prejudicii economice suferite, cum ar fi cheltuielile judiciare și costurile aferente tratamentului medical, precum și pentru daune imateriale (durere și suferință).
- (72) Tipurile de acțiuni în justiție pot varia în funcție de diferitele sisteme juridice, însă ele ar trebui să asigure o măsură reparatorie cât mai completă și mai eficace cu putință. Măsurile reparatorii nu ar trebui să descurajeze potențialii avertizori viitori. De exemplu, acordarea unor compensații ca alternativă la reabilitare în cazul concedierii ar putea duce la o practică sistematică, în special în cazul organizațiilor mai mari, ceea ce ar avea un efect disuasiv asupra avertizorilor viitori.
- (73) În așteptarea soluționării procedurilor judiciare care pot fi prelungite, măsurile reparatorii provizorii sunt de o importanță deosebită pentru persoanele care efectuează raportarea. Măsurile provizorii pot fi necesare în special pentru a pune capăt amenințărilor, tentativelor de represalii sau represaliilor continue, cum ar fi hărțuirea la locul de muncă, sau pentru a preveni anumite forme de represalii, cum ar fi concedierea, acțiuni care s-ar putea dovedi dificil de inversat după trecerea unor perioade îndelungate și care pot distruge o persoană din punct de vedere financiar — o perspectivă ce poate să descurajeze în mod serios potențialii avertizori.
- (74) Măsurile luate împotriva persoanelor care efectuează raportări în afara contextului profesional, de exemplu, prin intermediul unor proceduri referitoare la defăimare, încălcarea drepturilor de autor, secretele comerciale, confidențialitatea și protecția datelor cu caracter personal, pot, de asemenea, să reprezinte un factor disuasiv serios pentru avertizarea în interes public. În temeiul Directivei (UE) 2016/943 a Parlamentului European și a Consiliului⁵⁸, persoanele care efectuează raportarea sunt scutite de aplicarea măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii de drept civil prevăzute de respectiva directivă, în cazul în care presupusa dobândire, utilizare sau divulgare a secretului comercial a avut loc pentru a scoate la iveală o abatere, o infracțiune sau o activitate ilegală, cu condiția ca pârâțul să fi acționat în scopul protejării interesului public general. Și în cadrul altor proceduri, persoanele care efectuează raportarea ar trebui să poată invoca, drept mijloc de apărare, faptul că au raportat sau au divulgat informații în conformitate cu prezenta directivă. În astfel de

⁵⁸

Directiva (UE) 2016/943 a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2016 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate (secrete comerciale) împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale (JO L 157, 15.6.2016, p. 1).

cazuri, persoanei care inițiază procedura ar trebui să îi revină sarcina de a dovedi intenția persoanei care efectuează raportarea de a încălca legea.

- (75) Cheltuielile juridice relevante pot reprezenta un cost semnificativ pentru persoanele care efectuează raportarea și care contestă în justiție măsurile de represalii luate împotriva lor. Chiar dacă, la încheierea procedurilor, persoanele în cauză ar putea recupera cheltuielile respective, s-ar putea să nu fie în măsură să le acopere la începutul procedurilor, în special dacă sunt în șomaj și sunt incluse pe lista neagră. Asistența pentru procedurile judiciare penale, acordată în special în conformitate cu dispozițiile Directivei (UE) 2016/1919 a Parlamentului European și a Consiliului⁵⁹, și, în sens mai larg, sprijinul acordat celor care se confruntă cu nevoi financiare grave ar putea fi esențiale, în anumite cazuri, pentru asigurarea respectării eficace a drepturilor lor la protecție.
- (76) Drepturile persoanei vizate ar trebui să fie protejate pentru a se evita prejudicierea reputației sau alte consecințe negative. În plus, drepturile persoanei vizate la apărare și la accesul la măsuri reparatorii ar trebui să fie respectate pe deplin, în fiecare etapă a procedurii inițiate în urma raportării, în conformitate cu articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Statele membre ar trebui să asigure dreptul la apărare al persoanei vizate, inclusiv dreptul de a avea acces la dosar, dreptul de a fi audiată și dreptul la o cale de atac eficace împotriva unei decizii privind persoana vizată în conformitate cu procedurile aplicabile prevăzute de legislația națională în contextul anchetelor sau al procedurilor judiciare ulterioare.
- (77) Orice persoană care suferă prejudicii, fie direct, fie indirect, ca o consecință a raportării sau a divulgării de informații inexacte sau înșelătoare ar trebui să mențină protecția și măsurile reparatorii de care dispune în temeiul normelor de drept comun. În cazul în care astfel de informații inexacte sau înșelătoare au fost raportate sau divulgate intenționat și cu bună știință, persoanele vizate ar trebui să aibă dreptul la compensații în conformitate cu legislația națională.
- (78) Sunt necesare sancțiuni pentru a asigura eficacitatea normelor privind protecția avertizorilor. Sancțiunile aplicate persoanelor care iau măsuri de retorsiune sau alte măsuri negative împotriva persoanelor care efectuează raportarea pot descuraja astfel de acțiuni ulterioare. Sunt necesare sancțiuni împotriva persoanelor care raportează sau divulgă informații ce se dovedesc a fi în mod deliberat false, pentru a descuraja alte raportări răuvoitoare și pentru a menține credibilitatea sistemului. Proporționalitatea unor astfel de sancțiuni ar trebui să asigure faptul că acestea nu au un efect disuasiv asupra potențialilor avertizori.
- (79) Toate operațiunile de prelucrare de date cu caracter personal efectuate în temeiul prezentei directive, inclusiv schimbul sau transmiterea de date cu caracter personal de către autoritățile competente, ar trebui să se desfășoare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului și cu Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului, și toate schimburile sau transmiterile de informații efectuate de către autoritățile competente la nivelul Uniunii ar trebui să se desfășoare în conformitate cu Regulamentul (CE)

⁵⁹

Directiva 2016/1919/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele căutate în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare (JO L 297, 4.11.2016, p. 1).

nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului⁶⁰. Ar trebui să se țină seama în special de principiile referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal prevăzute la articolul 5 din RGPD, la articolul 4 din Directiva (UE) 2016/680 și la articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 45/2001, precum și de principiul protecției datelor începând cu momentul conceperii și al protecției implicite a datelor prevăzute la articolul 25 din RGPD, la articolul 20 din Directiva (UE) 2016/680 și la articolul XX din Regulamentul (UE) 2018/XX de abrogare a Regulamentului nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE.

- (80) Prezenta directivă instituie standarde minime, iar statele membre ar trebui să aibă competența de a introduce sau de a menține dispoziții mai favorabile pentru persoana care efectuează raportarea, cu condiția ca aceste dispoziții să nu interfereze cu măsurile de protecție a persoanelor vizate.
- (81) În conformitate cu articolul 26 alineatul (2) din TFUE, piața internă trebuie să cuprindă un spațiu fără frontiere interne, în cadrul căruia este asigurată circulația liberă și sigură a bunurilor și a serviciilor. Piața internă ar trebui să le ofere cetățenilor Uniunii o valoare adăugată, asigurând o mai bună calitate și siguranță a bunurilor și a serviciilor, standarde înalte de sănătate publică și protecție a mediului, precum și libera circulație a datelor cu caracter personal. Prin urmare, articolul 114 din TFUE este temeiul juridic adecvat pentru adoptarea măsurilor necesare pentru instituirea și funcționarea pieței interne. În afara articolului 114 din TFUE, prezenta directivă ar trebui să aibă temeiuri juridice specifice suplimentare pentru a acoperi domeniile care se întemeiază pe articolele 16, 33, 43, 50, pe articolul 53 alineatul (1), pe articolele 62, 91, 100, 103, 109, 168, 169 și 207 din TFUE și pe articolul 31 din Tratatul Euratom pentru adoptarea de măsuri la nivelul Uniunii. Întrucât prezenta directivă vizează, de asemenea, asigurarea unei mai bune protecții a intereselor financiare ale Uniunii, articolul 325 alineatul (4) din TFUE ar trebui să fie inclus ca temei juridic.
- (82) Domeniul de aplicare material al prezentei directive se bazează pe identificarea domeniilor în care introducerea protecției avertizorilor este considerată justificată și necesară în temeiul elementelor de probă disponibile în prezent. Un astfel de domeniu material poate fi extins la alte domenii sau acte ale Uniunii, în cazul în care acest demers se dovedește necesar ca mijloc de consolidare a asigurării respectării actelor respective prin prisma elementelor de probă care ar putea apărea în viitor sau pe baza evaluării modului de funcționare a prezentei directive.
- (83) La adoptarea unor acte legislative ulterioare, relevante pentru prezenta directivă, ar trebui să se precizeze, după caz, că prezenta directivă urmează să se aplice. Atunci când este necesar, articolul 1 și anexa ar trebui modificate.
- (84) Obiectivul prezentei directive, și anume acela de a consolida asigurarea respectării legii în anumite domenii de politică și acte legislative în care încălcarea dreptului Uniunii poate aduce prejudicii grave interesului public prin protejarea eficace a avertizorilor, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre acționând singure sau într-un mod necoordonat, ci poate fi realizat mai bine printr-o acțiune la nivelul Uniunii, care să prevadă standarde minime de armonizare privind protecția avertizorilor. În plus, numai o acțiune la nivelul Uniunii poate oferi coerență și poate asigura alinierea normelor existente ale Uniunii privind protecția avertizorilor. Prin

⁶⁰

Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date (JO L 8, 12.1.2001, p. 1).

urmare, Uniunea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității prevăzut la articolul menționat anterior, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.

- (85) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și se conformează principiilor recunoscute, în special, de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În consecință, prezenta directivă trebuie să fie pusă în aplicare în conformitate cu aceste drepturi și principii. În special, prezenta directivă urmărește să asigure respectarea deplină a libertății de exprimare și de informare, a dreptului la protecția datelor cu caracter personal, a libertății de a desfășura o activitate comercială, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, a dreptului la o cale de atac eficace și a dreptului la apărare.
- (86) Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor a fost consultată în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001 și a emis un aviz la data de [...] ⁶¹,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Sfera de aplicare materială

1. Cu scopul de a îmbunătăți asigurarea respectării dreptului și a politicilor Uniunii în domenii specifice, prezenta directivă stabilește standarde comune minime pentru protecția persoanelor care raportează cu privire la următoarele activități ilegale sau abuzuri de drept:
 - a) încălcări care intră în sfera de aplicare a actelor Uniunii prevăzute în anexă (partea I și partea a II-a) în ceea ce privește următoarele domenii:
 - (i) achizițiile publice;
 - (ii) serviciile financiare, prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului;
 - (iii) siguranța produselor;
 - (iv) securitatea transporturilor;
 - (v) protecția mediului;
 - (vi) securitatea nucleară;
 - (vii) siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animală;
 - (viii) sănătatea publică;

61 JO C

- (ix) protecția consumatorului;
 - (x) protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și securitatea rețelilor și a sistemelor informatice.
- b) încălcări ale articolelor 101, 102, 106, 107 și 108 din TFUE și încălcări care se încadrează în domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului și al Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului;
 - c) încălcări care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, astfel cum sunt definite la articolul 325 din TFUE și, în special, în Directiva (UE) 2017/1371 și în Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013;
 - d) încălcări referitoare la piața internă, astfel cum sunt menționate la articolul 26 alineatul (2) din TFUE, referitoare la acte care încalcă normele privind impozitarea societăților sau la mecanismele al căror scop este obținerea unui avantaj fiscal ce contravine obiectului sau scopului legislației în vigoare privind impozitarea societăților.
2. În cazul în care sunt prevăzute norme specifice privind raportarea încălcărilor în actele sectoriale ale Uniunii enumerate în partea 2 din anexă, trebuie să se aplice respectivele norme. Dispozițiile prezentei directive se aplică pentru toate chestiunile legate de protecția persoanelor care efectuează raportarea care nu sunt reglementate în respectivele acte sectoriale ale Uniunii.

Articolul 2

Domeniul de aplicare personal

- 1. Prezenta directivă se aplică persoanelor care efectuează raportări, care lucrează în sectorul privat sau public și au obținut informațiile privind încălcările respective într-un context profesional, inclusiv, cel puțin, următoarelor tipuri de persoane:
 - a) persoanele cu statut de lucrător, în sensul articolului 45 din TFUE;
 - b) persoanele care desfășoară o activitate independentă, în sensul articolului 49 din TFUE;
 - c) acționarii și persoanele care fac parte din organul de conducere al unei întreprinderi, inclusiv membrii neexecutivi, precum și voluntarii și stagiarii neremunerați;
 - d) orice persoane care lucrează sub supravegherea și conducerea contractanților, a subcontractanților și a furnizorilor.
- 2. Prezenta directivă se aplică, de asemenea, persoanelor care efectuează raportări a căror relație de muncă nu a început încă, în cazul în care informațiile referitoare la o încălcare au fost dobândite în timpul procesului de recrutare sau al altor negocieri precontractuale.

Articolul 3

Definiții

În scopul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

- (1) „încălări” înseamnă activități ilegale reale sau potențiale sau abuzuri de drept referitoare la actele Uniunii și la domeniile ce intră în sfera de aplicare menționată la articolul 1 și în anexă;
- (2) „activități ilegale” înseamnă acte sau omisiuni contrare dreptului Uniunii;
- (3) „abuzuri de drept” înseamnă acte sau omisiuni care intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, care nu par să fie ilegale din punct de vedere formal, dar care încalcă obiectul sau scopul urmărit de normele aplicabile;
- (4) „informații privind încălcările” înseamnă elemente de probă referitoare la încălcări reale, precum și suspiciuni întemeiate în legătură cu încălcări potențiale care nu s-au materializat încă;
- (5) „raportare” înseamnă furnizarea de informații referitoare la o încălcare ce s-a produs sau este probabil să se producă în organizația în care lucrează sau a lucrat persoana care efectuează raportarea sau în altă organizație cu care aceasta este sau a fost în contact prin intermediul activității sale;
- (6) „raportare internă” înseamnă furnizarea de informații referitoare la încălcări produse în cadrul unei entități juridice publice sau private;
- (7) „raportare externă” înseamnă furnizarea de informații referitoare la încălcări către autoritățile competente;
- (8) „divulgare” înseamnă punerea la dispoziția publicului a informațiilor referitoare la încălcări obținute în context profesional;
- (9) „persoana care efectuează raportarea” înseamnă o persoană fizică sau juridică ce raportează sau divulgă informații referitoare la încălcări obținute în contextul activităților sale profesionale;
- (10) „context profesional” înseamnă activități profesionale actuale sau anterioare în sectorul public sau privat prin care, indiferent de natura lor, persoanele pot obține informații cu privire la încălcări și în care aceste persoane pot suferi represalii în cazul în care raportează informațiile respective;
- (11) „persoana vizată” înseamnă o persoană fizică sau juridică menționată în raportare sau în informațiile divulgate ca fiind o persoană căreia i se atribuie încălcarea sau cu care este asociată încălcarea;
- (12) „represalii” înseamnă orice acțiune sau omisiune reală sau potențială, determinată de raportarea internă sau externă, care apare într-un context profesional și provoacă sau poate provoca prejudicii nejustificate persoanei care efectuează raportarea;
- (13) „acțiuni subsecvente” înseamnă orice acțiune întreprinsă, pe plan intern sau extern, de către destinatarul raportării pentru a evalua acuratețea acuzațiilor formulate în raportare și, acolo unde este cazul, pentru a soluționa încălcarea raportată, inclusiv acțiuni precum anchetele interne, investigațiile, cercetarea și urmărirea penală, acțiuni pentru recuperarea fondurilor și clasarea cazului;

- (14) „autoritate competentă” înseamnă orice autoritate națională care este autorizată să primească raportări în conformitate cu capitolul III și care este desemnată să îndeplinească atribuțiile prevăzute în prezenta directivă, în special în ceea ce privește adoptarea unor acțiuni subsecvente raportărilor.

CAPITOLUL II

RAPORTAREA INTERNĂ ȘI ADOPTAREA UNOR ACȚIUNI SUBSECVENTE RAPORTĂRILOR

Articolul 4

Obligația de a stabili canale și proceduri interne pentru raportare și pentru adoptarea unor acțiuni subsecvente raportărilor

1. Statele membre se asigură că entitățile juridice din sectorul privat și din sectorul public stabilesc canale și proceduri interne pentru raportare și pentru adoptarea unor măsuri subsecvente raportărilor, în urma consultărilor cu partenerii sociali, dacă este cazul.
2. Astfel de canale și proceduri le oferă angajaților entității respective posibilitatea de a efectua raportări. Ele oferă permit altor persoane care sunt în contact cu entitatea respectivă în contextul activităților lor profesionale, menționate la articolul 2 alineatul (1) literele (b), (c) și (d), să efectueze raportări, însă aceste categorii de persoane nu au obligația de a utiliza canalele interne de raportare.
3. Entitățile juridice din sectorul privat menționate la alineatul (1) sunt următoarele:
 - a) entități juridice private cu cel puțin 50 de angajați;
 - b) entități juridice private cu o cifră de afaceri anuală sau un bilanț anual total de cel puțin 10 milioane EUR;
 - c) entități juridice private, de orice dimensiune, care își desfășoară activitatea în domeniul serviciilor financiare sau care sunt vulnerabile la spălarea banilor sau la finanțarea terorismului, astfel cum sunt reglementate prin actele Uniunii menționate în anexă.
4. În urma unei evaluări adecvate a riscurilor, ținând seama de natura activităților entităților și de nivelul de risc astfel rezultat, statele membre pot solicita entităților juridice private de mici dimensiuni, astfel cum sunt definite în Recomandarea Comisiei din 6 mai 2003⁶², altele decât cele menționate la alineatul (3) litera (c), să stabilească canale și proceduri interne de raportare.
5. Orice decizie luată de un stat membru în temeiul alineatului (4) este notificată Comisiei, alături de o justificare și de criteriile utilizate în evaluarea riscurilor. Comisia comunică respectiva decizie celorlalte state membre.

⁶² Recomandarea Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, JO L 124, 20.5.2003, p. 36.

6. Entitățile juridice din sectorul public menționate la alineatul (1) sunt următoarele:
- a) administrația de stat;
 - b) administrația și departamentele regionale;
 - c) municipalitățile cu peste 10 000 de locuitori;
 - d) alte entități reglementate de dreptul public.

Articolul 5

Proceduri de raportare internă și de adoptare a unor acțiuni subsecvente raportărilor

1. Procedurile de raportare și de adoptare a unor acțiuni subsecvente raportărilor menționate la articolul 4 includ următoarele:
 - a) canalele pentru primirea raportărilor care sunt concepute, instituite și exploatate astfel încât să garanteze confidențialitatea privind identitatea persoanei care efectuează raportarea și să împiedice accesul membrilor personalului neautorizați;
 - b) desemnarea unei persoane sau a unui departament competent pentru adoptarea unor acțiuni subsecvente raportărilor;
 - c) adoptarea diligentă a unor acțiuni subsecvente raportării de către persoana sau departamentul desemnat;
 - d) oferirea de feedback persoanei care efectuează raportarea cu privire la acțiunile subsecvente raportării, într-un interval de timp rezonabil, care să nu depășească trei luni de la momentul transmiterii raportării;
 - e) informații clare și ușor accesibile privind procedurile și informații referitoare la modul și la condițiile în care raportările pot fi transmise extern autorităților competente în temeiul articolului 13 alineatul (2) și, după caz, organismelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii.
2. Canalele prevăzute la alineatul (1) litera (a) permit raportarea în toate modurile descrise mai jos:
 - (a) raportări scrise în format electronic sau pe suport de hârtie și/sau raportări orale prin intermediul unor linii telefonice, indiferent dacă conversațiile sunt înregistrate sau nu;
 - (b) întâlniri față în față cu persoana sau cu departamentul desemnat să primească raportări.

Canalele de raportare pot fi exploatate intern de către o persoană sau un departament desemnat în acest scop sau pot fi furnizate extern de către un terț, cu condiția ca garanțiile și cerințele menționate la alineatul (1) litera (a) să fie respectate.
3. Persoana sau departamentul menționat la alineatul (1) litera (b) poate fi aceeași persoană care este competentă să primească raportările. Alte persoane pot fi desemnate drept „persoane de încredere” cărora persoanele care efectuează raportarea și cele care au în vedere o eventuală raportare le pot cere o consiliere confidențială.

CAPITOLUL III

RAPORTAREA EXTERNĂ ȘI ADOPTAREA UNOR ACȚIUNI SUBSECVENTE RAPORTĂRILOR

Articolul 6

Obligația de a stabili canale externe de raportare și de a adopta acțiuni subsecvente raportărilor

1. Statele membre desemnează autoritățile competente să primească și să trateze raportările.
2. Statele membre se asigură că autoritățile competente:
 - a) instituie canale externe de raportare independente și autonome, care sunt sigure, asigurând, totodată, confidențialitatea, pentru primirea și tratarea informațiilor furnizate de persoana care efectuează raportarea;
 - b) oferă feedback persoanei care efectuează raportarea cu privire la acțiunile subsecvente raportării, într-un interval de timp rezonabil, care să nu depășească trei luni sau șase luni, în cazuri justificate corespunzător;
 - c) transmit informațiile conținute în raportare către organismele, oficiile sau agențiile competente ale Uniunii, după caz, în vederea unor investigații aprofundate, dacă se prevede astfel în dreptul național sau în dreptul Uniunii.
3. Statele membre se asigură că autoritățile competente dau curs raportărilor prin luarea măsurilor subsecvente necesare și fac investigații, în măsura în care este oportun, cu privire la obiectul raportărilor. Autoritățile competente comunică persoanei care efectuează raportarea rezultatul final al investigațiilor.
4. Statele membre se asigură că orice autoritate care a primit o raportare, dar nu are competența de a soluționa încălcarea raportată, transmite raportarea autorității competente și că persoana care efectuează raportarea este informată în acest sens.

Articolul 7

Proiectarea canalelor externe de raportare

1. Canalele externe de raportare specifice sunt considerate independente și autonome dacă îndeplinesc toate criteriile prezentate mai jos:
 - a) sunt separate de canalele de comunicare generale ale autorității competente, inclusiv de cele prin care autoritatea competentă comunică pe plan intern și cu părți terțe în cadrul activității sale obișnuite;
 - b) sunt concepute, stabilite și exploatate astfel încât să garanteze caracterul exhaustiv, integritatea și confidențialitatea informațiilor și să împiedice accesul membrilor personalului neautorizați ai autorității competente;

- c) permit stocarea durabilă a informațiilor, în conformitate cu articolul 11, pentru a permite investigații suplimentare.
- 2. Canalele de raportare specifice oferă posibilitatea de a raporta în cel puțin toate modurile următoare:
 - a) raportare în scris, în format electronic sau pe suport de hârtie;
 - b) raportare orală prin intermediul unor linii telefonice, indiferent dacă conversațiile sunt înregistrate sau nu;
 - c) întâlnirea față în față cu membrii specializați ai personalului autorității competente.
- 3. Autoritățile competente se asigură că o raportare primită prin alte mijloace decât prin canalele de raportare specifice menționate la alineatele (1) și (2) este transmisă imediat, fără a fi modificată, membrilor specializați ai personalului autorității competente, utilizând canalele de comunicare specifice.
- 4. Statele membre instituie proceduri prin care se asigură că, în cazul în care o raportare este adresată inițial unei persoane care nu a fost desemnată ca fiind responsabilă de tratarea raportărilor, persoana respectivă se abține de la divulgarea oricăror informații prin care persoana care efectuează raportarea sau persoana vizată ar putea fi identificate.

Articolul 8

Membrii specializați ai personalului

- 1. Statele membre se asigură că autoritățile competente dispun de membri ai personalului specializați în tratarea raportărilor. Membriilor specializați ai personalului li se oferă o formare specifică în scopul tratării raportărilor.
- 2. Membrii specializați ai personalului exercită următoarele funcții:
 - a) oferă oricărei persoane interesate informații privind procedurile de raportare;
 - b) primesc raportările și adoptă măsuri subsecvente;
 - c) țin legătura cu persoana care efectuează raportarea în scopul informării acesteia cu privire la evoluția și la rezultatul investigației.

Articolul 9

Procedurile aplicabile raportării externe

- 3. Procedurile aplicabile raportării externe prevăd următoarele:
 - a) modul în care autoritatea competentă îi poate solicita persoanei care efectuează raportarea să clarifice informațiile raportate sau să furnizeze informațiile suplimentare de care dispune;
 - b) un interval de timp rezonabil, care să nu depășească trei luni sau șase luni, în cazuri justificate în mod corespunzător, pentru oferirea de feedback persoanei care efectuează raportarea cu privire la acțiunile subsecvente raportării, precum și tipul și conținutul acestui feedback;

- c) regimul de confidențialitate aplicabil raportărilor, inclusiv o descriere detaliată a circumstanțelor în care datele confidențiale ale persoanei care efectuează raportarea pot fi divulgate.
4. Descrierea detaliată menționată la alineatul (1) litera (c) include cazurile excepționale în care confidențialitatea datelor cu caracter personal ar putea să nu fie asigurată, inclusiv cazurile în care divulgarea datelor este o obligație necesară și proporțională impusă de dreptul Uniunii sau de dreptul național în contextul investigațiilor sau al procedurilor judiciare ulterioare ori pentru a proteja libertățile altor persoane, și anume dreptul la apărare al persoanei vizate, făcând, în fiecare caz, obiectul unor garanții adecvate prevăzute de dreptul Uniunii sau de dreptul național.
5. Descrierea detaliată menționată la alineatul (1) litera (c) trebuie să fie scrisă într-un limbaj clar și ușor de înțeles și să fie ușor accesibilă pentru persoanele care efectuează raportarea.

Articolul 10

Informații referitoare la primirea raportărilor și la acțiunile subsecvente acestora

Statele membre se asigură că autoritățile competente publică pe site-urile lor web, într-o secțiune separată, ușor de identificat și de accesat, cel puțin următoarele informații:

- a) condițiile în care persoanele care efectuează raportarea pot beneficia de protecție în temeiul prezentei directive;
- b) canalele de comunicare pentru primirea raportărilor și pentru acțiunile subsecvente acestora:
- i) numerele de telefon, precizându-se dacă, atunci când se utilizează aceste linii telefonice, conversațiile sunt înregistrate sau nu;
 - ii) adresele poștale și electronice specifice, care sunt sigure și asigură confidențialitatea, pentru contactarea membrilor specializați ai personalului;
- c) procedurile aplicabile raportării încălcărilor menționate la articolul 9;
- d) regimul de confidențialitate aplicabil raportărilor și, în special, informațiile legate de prelucrarea datelor cu caracter personal în conformitate cu articolul 13 din Regulamentul (UE) 2016/679, cu articolul 13 din Directiva (UE) 2016/680 și cu articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 45/2001, după caz
- e) natura acțiunilor subsecvente raportărilor;
- f) măsurile reparatorii și procedurile disponibile împotriva represaliilor și posibilitatea de a primi consiliere confidențială pentru persoanele care intenționează să efectueze o raportare;
- g) o declarație în care se explică în mod clar că persoanele care pun informații la dispoziția autorității competente în conformitate cu prezenta directivă nu sunt considerate vinovate de încălcarea niciunei restricții privind divulgarea de informații impusă prin contract sau prin acte cu putere de lege și acte administrative și nu au niciun fel de răspundere cu privire la divulgarea respectivă.

Păstrarea evidenței raportărilor primite

1. Statele membre se asigură că autoritățile competente păstrează evidența tuturor raportărilor primite.
2. Autoritățile competente confirmă fără întârziere primirea raportărilor scrise la adresa poștală sau electronică indicată de persoana care efectuează raportarea, cu excepția cazului în care persoana care efectuează raportarea solicită în mod explicit contrariul sau autoritatea competentă consideră, în mod rezonabil, că trimiterea unei confirmări de primire a unei raportări scrise ar periclita protecția identității persoanei care efectuează raportarea.
3. În cazul în care pentru raportare se utilizează o linie telefonică în care conversațiile sunt înregistrate, autoritatea competentă are dreptul, sub rezerva consimțământului persoanei care efectuează raportarea, de a documenta raportarea orală în unul dintre următoarele moduri:
 - a) o înregistrare a conversației într-o formă durabilă și accesibilă;
 - b) o transcriere completă și exactă a conversației, pregătită de membrii specializați ai personalului autorității competente.

Autoritatea competentă îi oferă persoanei care efectuează raportarea posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul față de transcrierea convorbirii prin semnarea acesteia.

4. În cazul în care pentru raportare se utilizează o linie telefonică în care conversațiile nu sunt înregistrate, autoritatea competentă are dreptul de a documenta raportarea orală sub forma unui proces-verbal exact al convorbirii, întocmit de membrii specializați ai personalului. Autoritatea competentă îi oferă persoanei care efectuează raportarea posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul față de procesul-verbal prin semnarea acestuia.
5. În cazul în care o persoană solicită o întâlnire cu membrii specializați ai personalului autorității competente în materie de raportare în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) litera (c), autoritățile competente se asigură că, sub rezerva consimțământului persoanei care efectuează raportarea, se păstrează o evidență completă și exactă a întâlnirii într-o formă durabilă și accesibilă. Autoritatea competentă are dreptul de a documenta evidența întâlnirii în unul dintre următoarele moduri:
 - a) o înregistrare a conversației într-o formă durabilă și accesibilă;
 - b) un proces-verbal exact al întâlnirii, întocmit de membrii specializați ai personalului autorității competente.

Autoritatea competentă îi oferă persoanei care efectuează raportarea posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul față de procesul-verbal al întâlnirii prin semnarea acestuia.

Articolul 12

Revizuirea procedurilor de către autoritățile competente

Statele membre se asigură că autoritățile competente își revizuiesc procedurile de primire a raportărilor și de adoptare a acțiunilor subsecvente acestora la intervale regulate și cel puțin o dată la doi ani. La revizuirea acestor proceduri, autoritățile competente țin cont de experiența lor și de cea a altor autorități competente și își adaptează procedurile în consecință.

CAPITOLUL IV

PROTECȚIA PERSOANELOR CARE EFECTUEAZĂ RAPORTAREA ȘI A PERSOANELOR VIZATE

Articolul 13

Condițiile pentru protecția persoanelor care efectuează raportarea

1. O persoană care efectuează raportarea beneficiază de protecție în temeiul prezentei directive dacă aceasta are motive întemeiate să creadă că informațiile raportate erau adevărate la momentul raportării și că respectivele informații intră în domeniul de aplicare al prezentei directive.
2. O persoană care raportează extern beneficiază de protecție în temeiul prezentei directive dacă este îndeplinită una dintre următoarele condiții:
 - a) aceasta a raportat mai întâi intern, dar nu au fost luate măsuri corespunzătoare ca răspuns la raportarea respectivă în termenul rezonabil prevăzut la articolul 5;
 - b) persoana care efectuează raportarea nu a avut la dispoziție canale interne de raportare sau nu se putea aștepta în mod rezonabil ca aceasta să fie la curent cu disponibilitatea unor astfel de canale;
 - c) utilizarea canalelor interne de raportare nu era obligatorie pentru persoana care a efectuat raportarea, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2);
 - d) prin prisma obiectului raportării, nu se putea aștepta în mod rezonabil ca persoana respectivă să utilizeze canalele interne de raportare;
 - e) persoana a avut motive întemeiate să creadă că utilizarea canalelor interne de raportare ar putea compromite eficacitatea acțiunilor de investigație ale autorităților competente;
 - f) persoana avea dreptul să raporteze direct unei autorități competente în temeiul dreptului Uniunii, prin intermediul canalelor externe de raportare.
3. O persoană care efectuează raportări către organismele, oficiile sau agențiile relevante ale Uniunii cu privire la încălcări care intră în domeniul de aplicare al prezentei directive beneficiază de protecție, astfel cum se prevede în prezenta directivă, în aceleași condiții ca o persoană care raportează extern, în conformitate cu condițiile stabilite la alineatul (2).

4. O persoană care divulgă informații cu privire la încălcări care intră în domeniul de aplicare al prezentei directive beneficiază de protecție în temeiul prezentei directive în cazul în care:

- a) aceasta a raportat mai întâi intern și/sau extern, în conformitate cu capitolele II și III și cu alineatul (2) din prezentul articol, însă nu au fost luate măsuri corespunzătoare ca răspuns la raportarea prezentată în intervalul de timp menționat la articolul 6 alineatul (2) litera (b) și la articolul 9 alineatul (1) litera (b) sau
- b) nu se putea aștepta în mod rezonabil ca persoana respectivă să utilizeze canalele interne și/sau externe de raportare din cauza unui pericol iminent sau evident la adresa interesului public sau din cauza circumstanțelor speciale ale cazului ori în situația în care există un risc de daune ireversibile.

Articolul 14

Interdicția represaliilor împotriva persoanelor care efectuează raportarea

Statele membre iau măsurile necesare pentru a interzice orice formă de represalii, directe sau indirecte, împotriva persoanelor care efectuează raportarea și care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 13, inclusiv, în special, represalii sub formă de:

- a) suspendare, șomaj tehnic, concediere sau măsuri echivalente;
- b) retrogradare sau blocare a promovării;
- c) transfer de atribuții, schimbări ale localizării locului de muncă, reducere a salariilor, schimbări ale programului de lucru;
- d) blocare a formării;
- e) evaluare negativă a performanței sau recomandare negativă pentru activitatea profesională desfășurată;
- f) aplicare sau administrare a oricărei măsuri disciplinare, mustrări sau a vreunei alte sancțiuni, inclusiv a unei sancțiuni financiare;
- g) constrângere, intimidare, hărțuire sau ostracizare la locul de muncă;
- h) discriminare, dezavantaj sau tratament inechitabil;
- i) refuz de a transforma un contract de muncă pe o perioadă determinată într-un contract de muncă pe durată nedeterminată;
- j) refuz de a reînnoi un contract de muncă pe o perioadă determinată sau reziliere anticipată a unui astfel de contract;
- k) prejudicii, inclusiv la adresa reputației persoanei în cauză, sau pierderi financiare, inclusiv sub forma pierderii oportunităților de afaceri și a pierderii de venituri;
- l) includere pe lista neagră pe baza unui acord sectorial sau la nivel de industrie formal sau informal, care presupune că persoana în cauză nu își va găsi, în viitor, un loc de muncă în respectivul sector sau industrie;
- m) reziliere anticipată sau anulare a unui contract pentru bunuri sau servicii;
- n) anulare a unei licențe sau a unui permis.

Măsuri pentru protecția împotriva represaliilor a persoanelor care efectuează raportarea

1. Statele membre iau măsurile necesare pentru a asigura protecția împotriva represaliilor a persoanelor care efectuează raportarea și care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 13. Astfel de măsuri includ, în special, măsurile prevăzute la alineatele (2)-(8).
2. Publicul larg trebuie să aibă acces ușor și gratuit la informații și consiliere cuprinzătoare și independente referitoare la procedurile și la măsurile reparatorii disponibile privind protecția împotriva represaliilor.
3. Persoanele care efectuează raportarea trebuie să aibă acces la asistență efectivă din partea autorităților competente în fața oricărei autorități relevante implicate în protejarea lor împotriva represaliilor, inclusiv, în cazurile prevăzute de dreptul național, prin certificarea faptului că aceste persoane pot beneficia de protecție în temeiul prezentei directive.
4. Nu se consideră că persoanele care raportează extern către autoritățile competente sau care divulgă informații în conformitate cu prezenta directivă au încălcat vreo restricție privind divulgarea de informații impusă prin contract sau prin orice act cu putere de lege sau act administrativ și nu au niciun fel de răspundere privind divulgarea respectivă.
5. În cadrul unei proceduri judiciare referitoare la un prejudiciu suferit de persoana care efectuează raportarea și cu condiția ca respectiva persoană să prezinte motive întemeiate pentru a se considera că prejudiciul a fost o măsură de retorsiune luată ca urmare a raportării sau a divulgării de informații, persoana care a luat măsura de retorsiune trebuie să facă dovada că prejudiciul nu a fost o consecință a raportării, ci s-a bazat exclusiv pe motive justificate în mod corespunzător.
6. Persoanele care efectuează raportarea trebuie să aibă acces la măsuri de remediere împotriva represaliilor, după caz, inclusiv la măsuri provizorii în așteptarea soluționării procedurii judiciare, în conformitate cu cadrul național.
7. Pe lângă exonerarea de la măsurile, procedurile și măsurile reparatorii prevăzute în Directiva (UE) 2016/943, în cadrul procedurilor judiciare, inclusiv în ceea ce privește defăimarea, încălcarea drepturilor de autor, încălcarea secretului profesional sau cererile de compensare în temeiul dreptului privat, public sau colectiv al muncii, persoanele care efectuează raportarea trebuie să aibă dreptul de a invoca faptul că au efectuat o raportare sau o divulgare de informații în conformitate cu prezenta directivă pentru a solicita respingerea acțiunii.
8. Pe lângă furnizarea de asistență juridică persoanelor care efectuează raportarea în cadrul procedurilor penale și civile transfrontaliere, în conformitate cu Directiva (UE) 2016/1919 și cu Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁶³ și în conformitate cu dreptul național, statele membre pot prevedea măsuri suplimentare de

⁶³ Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială (JO L 136, 24.5.2008, p. 3).

asistență juridică și financiară și măsuri de sprijinire a persoanelor respective în cadrul procedurilor judiciare.

Articolul 16

Măsuri pentru protecția persoanelor vizate

1. Statele membre se asigură că persoanele vizate beneficiază pe deplin de dreptul la o cale de atac eficace și la un proces echitabil, precum și de prezumția de nevinovăție și de dreptul la apărare, inclusiv de dreptul de a fi ascultate și de dreptul de acces la propriul dosar, în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
2. În cazul în care identitatea persoanelor vizate nu este cunoscută publicului larg, autoritățile competente se asigură că identitatea acestora este protejată atât timp cât ancheta se află în curs.
3. Procedurile prevăzute la articolele 9 și 11 se aplică și pentru protejarea identității persoanelor vizate.

Articolul 17

Sancțiuni

1. Statele membre prevăd sancțiuni eficace, proporționale și disuasive aplicabile persoanelor fizice sau juridice care:
 - a) împiedică sau încearcă să împiedice raportarea;
 - b) iau măsuri de retorsiune împotriva persoanelor care efectuează raportarea;
 - c) introduc acțiuni vexatorii împotriva persoanelor care efectuează raportarea;
 - d) încalcă obligația de a menține confidențialitatea privind identitatea persoanelor care efectuează raportarea.
2. Statele membre aplică sancțiuni eficace, proporționale și disuasive persoanelor care fac raportări sau divulgări răuvoitoare sau abuzive, inclusiv măsuri de compensare pentru persoanele care au suferit prejudicii ca urmare a unor raportări sau divulgări răuvoitoare ori abuzive.

Articolul 18

Prelucrarea datelor cu caracter personal

Toate prelucrările de date cu caracter personal efectuate în temeiul prezentei directive, inclusiv schimbul sau transmiterea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente, se fac în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 și cu Directiva (UE) 2016/680. Toate schimburile sau transmiterile de informații de către autoritățile competente la

nivelul Uniunii ar trebui să se efectueze în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 45/2001. Datele cu caracter personal care nu sunt relevante pentru tratarea unui caz specific sunt șterse imediat.

CAPITOLUL V

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 19

Un tratament mai favorabil

Statele membre pot introduce sau menține dispoziții mai favorabile pentru drepturile persoanelor care efectuează raportarea decât cele prevăzute în prezenta directivă, fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 16 și ale articolului 17 alineatul (2).

Articolul 20

Transpunere

1. Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 15 mai 2021 cel târziu. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul acestor acte.
2. Atunci când statele membre adoptă aceste acte, ele cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o astfel de trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

Articolul 21

Raportare, evaluare și revizuire

1. Statele membre furnizează Comisiei toate informațiile relevante privind punerea în aplicare a prezentei directive. Pe baza informațiilor furnizate, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului, până la 15 mai 2023, un raport cu privire la punerea în aplicare a prezentei directive.
2. Fără a aduce atingere obligațiilor de raportare prevăzute de alte acte juridice ale Uniunii, statele membre transmit anual Comisiei următoarele statistici cu privire la raportările menționate în capitolul III, în cazul în care acestea sunt disponibile la nivel central în statul membru în cauză:
 - a) numărul de raportări primite de către autoritățile competente;

- b) numărul de anchete și proceduri inițiate ca urmare a acestor raportări și rezultatul final al acestora;
- c) prejudiciul financiar estimat, în cazul în care acesta este confirmat și cuantumurile sunt recuperate în urma anchetelor și a procedurilor referitoare la încălcările raportate.
3. Ținând seama de raportul pe care l-a transmis în temeiul alineatului (1) și de statisticile statelor membre prezentate în temeiul alineatului (2), Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului, până la 15 mai 2027, un raport de evaluare a impactului legislației naționale care transpune prezenta directivă. Raportul evaluează funcționarea prezentei directive și are în vedere necesitatea unor măsuri suplimentare, inclusiv, după caz, a unor modificări în vederea extinderii domeniului de aplicare al prezentei directive la alte domenii sau acte ale Uniunii.

Articolul 22

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 23

Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Parlamentul European,
Președintele*

*Pentru Consiliu,
Președintele*